

THÔNG TIN

Khoa học & Công nghệ

Bản tin

Số 4-2009 (66)

SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ TỈNH LÂM ĐỒNG - 35 TRẦN HƯNG ĐẠO - ĐÀ LẠT - ĐT: 063.3821377

FESTIVAL HOA ĐÀ LẠT 2010

Mừng Đại lễ 1000 năm Thăng Long - Hà Nội

- Ngành hoa, cây cảnh Việt Nam - hiện trạng, thách thức và cơ hội
- Ứng dụng khoa học công nghệ trong sản xuất hoa tại Đà Lạt - Lâm Đồng
- Thực trạng ngành hoa Đà Lạt - Lâm Đồng và các giải pháp phát triển giai đoạn 2010-2020

chất xám vào sản xuất. Trong tình hình bất cập như vậy, việc gia nhập WTO lại buộc ngành hoa Việt Nam phải đối đầu ngay với 4 luật chơi cực kỳ khó khăn. Đó là:

- *Luật chơi về chất lượng*: hoa Việt Nam phải có chất lượng cao, nghĩa là hoa phải đẹp toàn diện, phải được sản xuất trong nhà có mái che với hệ thống canh tác có bảo vệ. Đây là lý do tại sao chỉ có những công ty nước ngoài như Dalat Hasfarm - với trang thiết bị sản xuất công nghệ cao - mới có thể xuất khẩu;

- *Luật chơi về số lượng*: lượng hàng hóa lưu hành trong thị trường hoa - cây cảnh thế giới ngày nay mang ý nghĩa vừa lớn về số (vài trăm ngàn hoa, vài triệu hoa), vừa đồng bộ (giống, kích cỡ, màu sắc, bao bì) và thời gian cung cấp chính xác (đúng ngày tháng quy định trong hợp đồng) nên luật chơi của thị trường, nhất là siêu thị và xuất khẩu, bao giờ cũng đòi hỏi lượng hàng hóa lớn, đồng bộ và thời gian giao hàng chính xác;

- *Luật chơi về giá cả*: giá rẻ là một yếu tố quyết định yểm trợ cho cạnh tranh. Sản xuất manh mún, hạ tầng cơ sở kém, thiếu công nghệ sau thu hoạch sẽ đẩy giá thành lên cao, có thể làm hoa - cây cảnh Việt Nam mất thế cạnh tranh;

- *Luật chơi về an toàn vệ sinh*: hoa Việt Nam cũng phải sản xuất theo tiêu chí "nông nghiệp tốt" GAP (*Good Agricultural Practices*) để bảo đảm tính an toàn, vệ sinh cho sản phẩm và người lao động.

Những cơ hội của ngành hoa - cây cảnh Việt Nam

Để nắm bắt cơ hội hội nhập quốc tế và

cung cấp cho nhu cầu thị trường trong nước, ngành hoa - cây cảnh Việt Nam cần phải triển khai những điểm sau:

- Trung tâm nghiên cứu hoa - cây cảnh: Phát triển ngành hoa - cây cảnh sẽ đồng nghĩa với việc xây dựng trước hết các trung tâm đề "nghiên cứu, bảo tồn và phát triển các giống hoa - cây cảnh phục vụ cho thị trường trong nước, đồng thời đẩy mạnh xuất khẩu" mà trong đó một Trung tâm nghiên cứu hoa - cây cảnh Đà Lạt/Lâm Đồng sẽ là cơ quan nghiên cứu và phát triển mũi nhọn mang tính đột phá, giải quyết được 4 thách thức nói trên, đưa ngành hoa - cây cảnh Việt Nam hội nhập WTO. Trường Đại học Đà Lạt cũng là một Trung tâm Xuất sắc có thể nghiên cứu và phát triển hoa - cây cảnh cho Lâm Đồng và toàn quốc.

- Xây dựng thương hiệu hoa Việt Nam: trong số 10 loại hoa phổ biến trên thị trường thế giới như hoa Hồng, Cúc, Tulip, Lily, *Carnation*, *Gerbera*, *Freesia*, *Lan Cymbidium*, *Alstroemeria* và *Gypsophyla*, Việt Nam nên chọn vài loại thích hợp nhất với điều kiện thổ nhưỡng và khí hậu của mình, phát triển thành những loại hoa đặc biệt, tạo thành thương hiệu đặc trưng cho hoa Việt Nam.

- Hội nhập nhanh qua hình thức tổ chức hoặc tham gia các cuộc triển lãm, hội chợ về hoa - cây cảnh trong và ngoài nước, quảng bá thương hiệu hoa Việt Nam. Festival hoa Đà Lạt là một hoạt động rất tích cực, phổ biến hiệu quả thương hiệu hoa Việt Nam.

- Cải thiện cơ chế, hạ tầng cơ sở và chế độ kiểm dịch là cốt lõi của sự thành công trong xây dựng và thương mại hóa ngành hoa - cây cảnh. Với cơ chế thông thoáng, gọn nhẹ để thu hút đầu tư; hạ tầng cơ sở tiện lợi để sản xuất và lưu thông nhanh chóng; chế độ kiểm dịch chặt chẽ với những tiêu chí rõ ràng để việc sản xuất và xuất khẩu hoa - cây cảnh ngày càng phát triển.

Hy vọng rằng tương lai không xa, hoa Việt Nam sẽ cung cấp không những thị trường trong nước mà còn có cơ hội vươn ra khắp thế giới. ■

THỰC TRẠNG NGÀNH HOA ĐÀ LẠT - LÂM ĐỒNG VÀ CÁC GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN GIAI ĐOẠN 2010-2020

TS. PHẠM S

Giám đốc Sở Khoa học và Công nghệ Lâm Đồng

Là tỉnh Nam Tây Nguyên, nằm ở độ cao lý tưởng từ 900-1.600 m, Lâm Đồng có nhiều ưu thế trong ngành sản xuất hoa so với cả nước: khí hậu, đất đai thích hợp cho sự phát triển ngành trồng hoa; có thể sản xuất hoa quanh năm với số lượng lớn; chủng loại phong phú, đa dạng với nhiều giống hoa ôn đới, bán ôn đới, các giống hoa đặc hữu chỉ có ở Đà Lạt. Với những ưu thế đó ngành sản xuất và kinh doanh hoa đã đóng góp đáng kể vào GDP của tỉnh. Năm 2009, sản lượng hoa xuất khẩu dự kiến 110 triệu cành, ước đạt giá trị 13 triệu USD, tăng gần 30% so với năm 2008, là năm có sản lượng xuất khẩu hoa nhiều nhất từ trước đến nay.

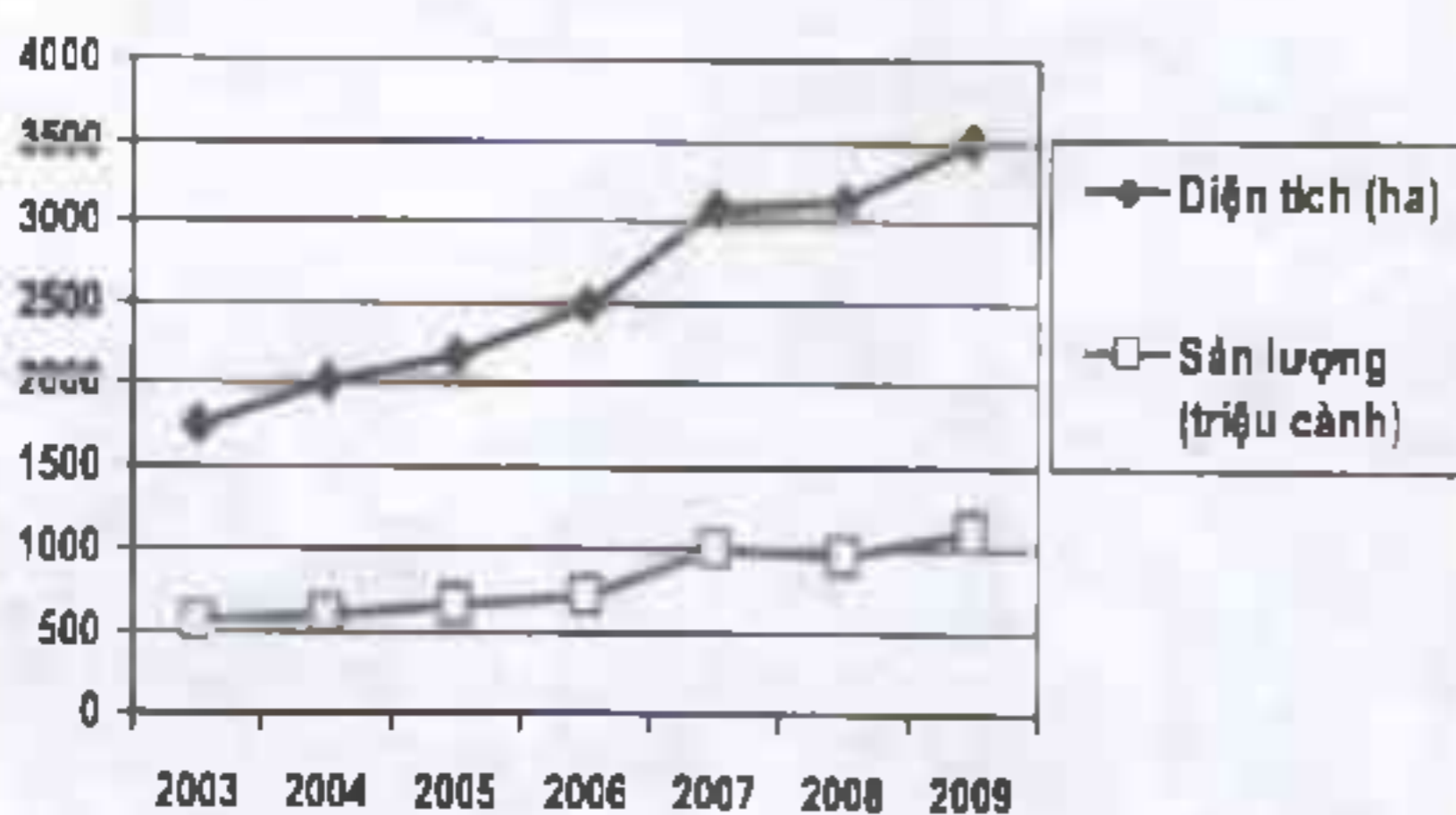
Tình hình sản xuất

Diện tích trồng hoa của Lâm Đồng năm 2009 đạt 3.500 ha, tập trung chủ yếu tại thành phố Đà Lạt, các huyện Đức Trọng, Lạc Dương và một phần diện tích nhỏ ở huyện Đơn Dương, Di Linh và thị xã Bảo Lộc. Nhiều loại hoa chất lượng cao mang tính đặc trưng và có giá trị ở Đà Lạt - Lâm Đồng như Lily, Cát tường, Địa lan được thị trường trong nước tiêu thụ mạnh và có giá trị xuất khẩu cao. Thành phố Đà Lạt chiếm gần 40% diện tích sản xuất và 50% sản lượng cả tỉnh. Trong đó, doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài với gần 150 ha canh tác, chiếm 12% diện tích

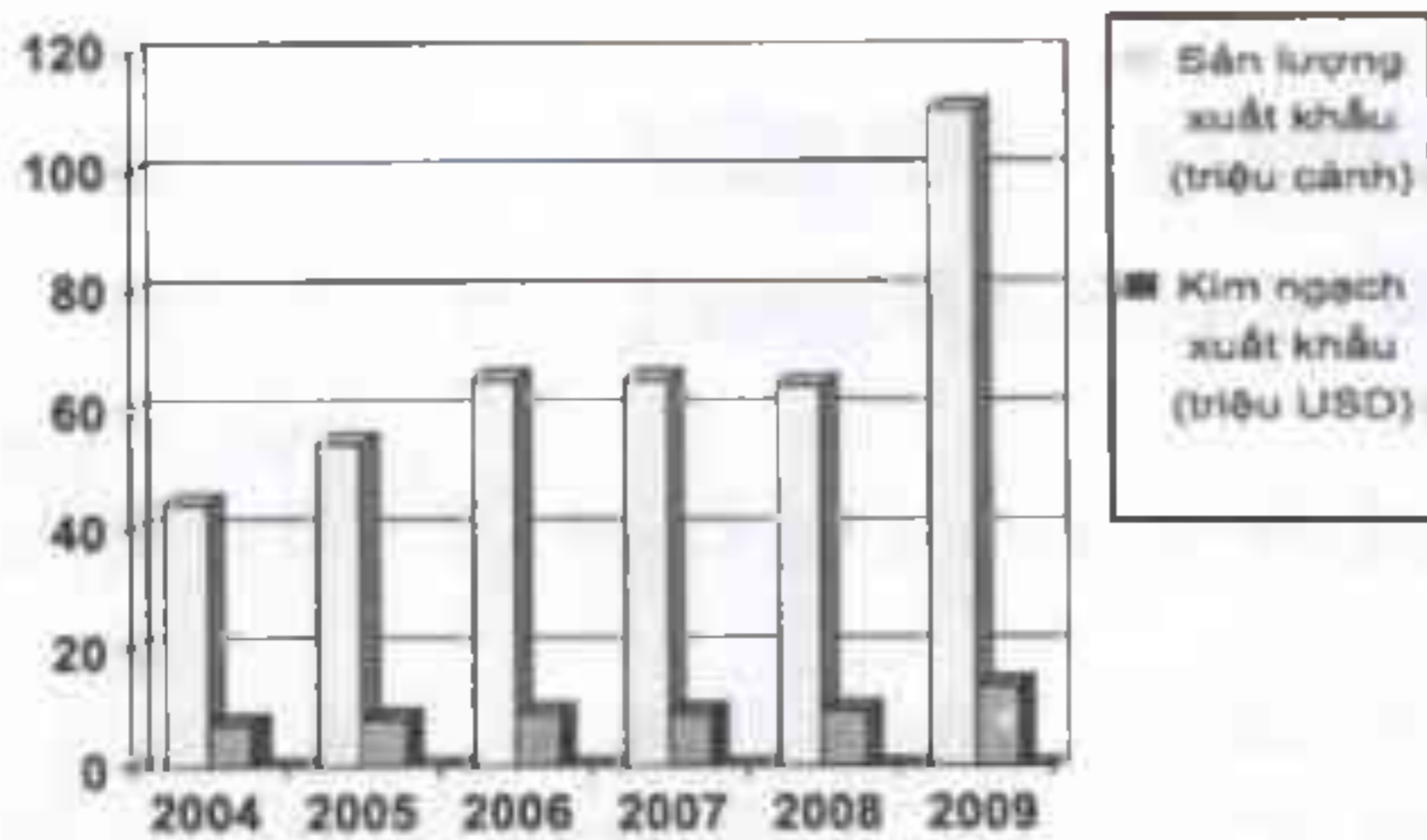
sản xuất và khoảng 18% sản lượng (chủ yếu là hoa chất lượng cao). Số diện tích còn lại tập trung chủ yếu vào các nông hộ, công ty trách nhiệm hữu hạn trong nước và trang trại.

Kỹ thuật canh tác hoa ở Đà Lạt - Lâm Đồng nhìn chung có mặt bằng cao hơn các vùng trồng khác trong cả nước. Việc ứng dụng các tiến bộ kỹ thuật theo hướng nông nghiệp công nghệ cao được thực hiện rộng rãi đến quy mô hộ gia đình. Toàn tỉnh hiện có gần 3.200 ha áp dụng kỹ thuật cao như nhà kính, nhà lưới, tưới nước tiết kiệm, màng phủ nông nghiệp (trong đó trồng hoa - 1.521 ha chiếm 40%, trên 1.200 ha sản xuất hoa cao cấp). Một trong những tiến bộ khoa học công nghệ có tác động mạnh mẽ tới việc ứng dụng công nghệ cao trong sản xuất hoa là kỹ thuật sản xuất giống hoa từ công nghệ nhân giống *in vitro*. Công nghệ nhân giống *in vitro* ở Đà Lạt được nghiên cứu, chuyển giao sản xuất từ những năm 1980 và phát triển mạnh trong những năm gần đây. Đến nay, toàn tỉnh có 35 cơ sở ứng dụng công nghệ nuôi cấy mô thực vật (riêng tại thành phố Đà Lạt có 29 cơ sở), hàng năm cung cấp cho thị trường từ 12-14 triệu cây giống cấy mô thực vật, chủ yếu là các giống hoa cao cấp, xuất khẩu 7 triệu cây/năm.

Về góc độ chuyên môn, ngành nông nghiệp và phát triển nông thôn đã tập trung chỉ đạo sản xuất, áp dụng sâu rộng kết quả nghiên cứu và ứng dụng khoa học công nghệ trong sản xuất. Kết cấu khoa học công nghệ trong sản phẩm nông nghiệp ngày càng sâu hơn. Nâng cao giá trị bình quân 1 ha đất nông nghiệp năm 2008 đạt 52 triệu đồng. Đến thời điểm hiện nay có 150.000 ha đạt thu nhập trên 60 triệu đồng/năm, trong đó có trên 10.000 ha đạt doanh thu từ 100 triệu đến 2 tỷ đồng/năm.

Biểu đồ diện tích và sản lượng hoa

Biểu đồ sản lượng và kim ngạch xuất khẩu hoa

Thị trường tiêu thụ

Sản lượng hoa sản xuất từ các nông hộ, công ty trách nhiệm hữu hạn trong nước chủ yếu được tiêu thụ tại các địa phương như Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh, Nha Trang, Đà Nẵng, các tỉnh miền Đông Nam bộ,... Một số hộ nông dân, hợp tác xã và các doanh nghiệp tư nhân, các công ty trách nhiệm hữu hạn cũng bước đầu tìm kiếm thị trường xuất khẩu. Các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài, công ty trách nhiệm hữu hạn trong nước như Dalat Hasfarm, Boniefarm, Việt Nam Thành Công, Hoa lan Lâm Thăng, Hiền Hòa, Sakimco, Rừng Hoa đã xuất khẩu các loại hoa Hồng, Cúc, Lily, Hồng môn, Cẩm chướng, Bất tử, Sa lem, Ngàn sao,... sang các nước Nhật Bản, Hàn Quốc, Bi, Thái Lan, Hà Lan, Úc, Philippin, Singapore, Đài Loan, Campuchia,... Nhiều doanh nghiệp đạt từ 2-2,5 tỷ đồng/ha/năm. Tuy nhiên, lượng hoa xuất khẩu còn rất khiêm tốn so với tiềm năng (hàng năm xuất khẩu khoảng 60-65 triệu cành, chiếm 7-8% sản lượng hoa của tỉnh). Giá trị xuất khẩu năm 2005 đạt 8,31 triệu USD; năm 2006 đạt 8,937 triệu USD; năm 2007 đạt 9 triệu USD, năm 2008 đạt 9,637 triệu USD và năm 2009 ước đạt 13 triệu USD.

Những điều kiện thuận lợi

Bên cạnh những ưu thế sẵn có, vùng sản xuất hoa Đà Lạt - Lâm Đồng còn có những thuận lợi rất cơ bản, là điều kiện thúc đẩy ngành hoa địa phương phát triển cao, đó là:

Là địa phương có truyền thống trồng hoa lâu đời, người nông dân Đà Lạt - Lâm Đồng có nhiều kinh nghiệm, cần cù, chịu khó học

hỏi tiếp thu cái mới, mạnh dạn đầu tư sản xuất, chủ động tìm kiếm thị trường. Việc ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật vào sản xuất hoa, nhất là công nghệ nhân giống *in vitro* được bà con áp dụng rộng rãi. Hiện có nhiều doanh nghiệp (16 doanh nghiệp) sản xuất và kinh doanh hoa quy mô lớn, đạt trình độ sản xuất công nghệ cao cấp khu vực; có quầy trưng bày sản phẩm tầm cỡ khu vực. Đây là một thuận lợi lớn để nông dân có cơ hội tiếp cận kỹ thuật mới và hợp tác trong việc xuất khẩu sản phẩm,...

Được xác định là vùng sản xuất hoa trọng điểm (chiếm trên 80% giá trị xuất khẩu hoa toàn quốc), chính quyền địa phương cũng đã ban hành nhiều chính sách, tạo thuận lợi cho sự phát triển của nghề trồng hoa nhằm tăng hiệu quả kinh tế trên từng đơn vị diện tích sản xuất như khảo nghiệm giống hoa mới, giống hoa hoang dại; sản xuất cây giống hoa bằng phương pháp nuôi cấy mô; xúc tiến thương mại; tổ chức các kỳ festival. Ngoài ra, nhiều dự án được xây dựng như Dự án quy hoạch khu nông nghiệp công nghệ cao huyện Lạc Dương; Dự án quy hoạch vùng sản xuất rau, hoa, dâu tây chất lượng cao tại các huyện Đơn Dương, Đức Trọng và thành phố Đà Lạt; Dự án đầu tư nâng cao năng lực sản xuất giống hoa chất lượng cao,... Các dự án này đã cung ứng giống sạch bệnh, có chất lượng cao cho các vùng sản xuất hoa của tỉnh; tạo điều kiện cho bà con nông dân tham quan học tập, tiếp thu những kỹ thuật canh tác tiên tiến, từng bước đào tạo người nông dân sản xuất theo hướng công nghệ cao; thu hút các nhà đầu tư trong và ngoài nước.

Hiệp hội hoa - hội nghề nghiệp duy nhất của Việt Nam, hội tụ các thành viên sản xuất và kinh doanh hoa chủ lực của tỉnh đã nhập nội nhiều giống hoa mới làm phong phú hơn cho bộ giống hoa của Đà Lạt - Lâm Đồng.

Những thách thức

Tuy nhiên, ngành hoa Đà Lạt - Lâm Đồng cũng còn những khó khăn, thách thức phải vượt qua: diện tích sản xuất hoa tại Đà Lạt - Lâm Đồng còn nhỏ lẻ, manh mún, nguồn giống chưa chủ động. Công tác chọn lọc nhân giống thực tế do người nông dân tự thực hiện, việc nghiên cứu của các đơn vị, trung tâm chưa đáp ứng yêu cầu của sản xuất, kết quả nghiên cứu giống còn chậm so với thực tiễn. Việc xây dựng quy trình kỹ thuật cho các giống hoa nhập nội mới chưa được giải quyết một cách đồng bộ. Một số giống hoa địa phương đã bị thoái hóa, sản lượng thấp, màu sắc và độ bền kém (Glaxon, Sa lem, Cẩm chương, Hồng,...) vẫn còn được sử dụng. Trong khi đó, các giống mới nhập nội chưa được thuần hóa, bị nhiễm sâu bệnh nhiều, màu sắc chưa chuẩn như giống gốc. Chất lượng sản phẩm hoa chưa đồng đều làm ảnh hưởng đến uy tín và thương hiệu hoa Đà Lạt - Lâm Đồng.

Đại đa số nông dân thiếu vốn để đầu tư canh tác theo mô hình nông nghiệp công nghệ cao. Trình độ hiểu biết của nông dân về khoa học kỹ thuật trong ngành trồng hoa chưa đồng đều, thiếu các kiến thức căn bản về đất đai, cây trồng, sâu bệnh,... Phần lớn việc ứng dụng tiến bộ kỹ thuật trong sản xuất của nông dân là tự học hỏi, trao đổi kinh nghiệm lẫn nhau. Đa số nông dân thiếu thông tin về thị trường, kỹ thuật về giống hoa mới,... Công nghệ thu hoạch và bảo quản hoa sau thu hoạch chỉ mới được áp dụng trong các doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài.

Giá tiêu thụ hoa trong nước không ổn định. Trong khi đó có những thời điểm hoa Đà Lạt - Lâm Đồng không đáp ứng đủ số lượng để tham gia xuất khẩu khi gặp khách hàng lớn.

Phát triển sản xuất hoa bền vững trong hội nhập

Để xây dựng ngành sản xuất hoa Đà Lạt - Lâm Đồng phát triển theo hướng bền vững trong xu thế hội nhập kinh tế, nhằm khai thác tiềm năng lợi thế vốn có, trong thời gian tới (giai đoạn 2010-2020) cần có những giải pháp chủ yếu sau:

* Đối với Nhà nước

1. Xây dựng chiến lược phát triển ngành hoa Lâm Đồng nói chung và Đà Lạt nói riêng giai đoạn từ 2010-2020. Tiến hành rà soát quy hoạch tổng thể và xây dựng quy hoạch chi tiết các vùng chuyên canh hoa. Trước mắt các cấp chính quyền địa phương cần phát huy và khai thác triệt để quy hoạch vùng sản xuất hoa theo hướng công nghệ cao đã được UBND tỉnh Lâm Đồng phê duyệt tại các văn bản: Quyết định số 242/QĐ-UB ngày 31/12/2004, Quyết định số 100/2004/QĐ-UB ngày 17/6/2004 và Quyết định của UBND thành phố Đà Lạt số 2238/QĐ-UBND ngày 21/8/2007.

2. Cần có chính sách thông thoáng tiếp tục thu hút đầu tư nguồn vốn FDI để có điều kiện tiếp cận công nghệ mới và có thị trường bền vững, tiếp tục thu hút và khai thác nguồn vốn ODA để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, hỗ trợ tổ chức sản xuất và tiếp cận các trang thiết bị, công nghệ trong sản xuất, kinh doanh hoa.

3. Cần có chính sách thuận lợi cho người nông dân vay vốn đầu tư các cơ sở vật chất kỹ thuật phù hợp, đảm bảo yêu cầu kỹ thuật để nâng cao chất lượng sản phẩm hoa, đáp ứng yêu cầu ngày càng khắt khe của thị trường, nâng cao hiệu quả kinh tế. Tiếp tục hỗ trợ cây giống mới để phát triển các loại hoa chất lượng cao phục vụ cho thị trường nội địa và xuất khẩu.

4. Khuyến khích và có chế độ đãi ngộ thỏa đáng cho các tổ chức và cá nhân tạo giống hoa và cây cảnh mới có giá trị cao, độc đáo, mang tính độc quyền của Đà Lạt - Lâm Đồng để góp phần tạo dựng uy tín và nâng cao thương hiệu cho nghề trồng hoa Đà Lạt - Lâm Đồng hiện tại và tương lai.

5. Khuyến khích việc hình thành các làng nghề sản xuất hoa, các hợp tác xã chuyên canh hoa tại thành phố Đà Lạt và vùng phụ cận. Thường xuyên trao đổi các thông tin về kỹ thuật, thị trường, tổ chức sản xuất, xuất khẩu hoa đủ số lượng, chất lượng và độ đồng đều cao theo đơn đặt hàng của phía đối tác.

6. Xúc tiến công tác xây dựng thương hiệu hoa Đà Lạt. Tăng cường tìm đầu ra cho sản phẩm, khuyến khích tiêu thụ nông sản hàng hóa thông qua các hợp đồng, hình thành các liên minh sản xuất hoa theo tinh thần của Quyết định 80/2002/QĐ-TTg ngày 24/6/2002 của Thủ tướng Chính phủ. Các cấp chính quyền địa phương cần vừa tuyên truyền vừa chỉ đạo tổ chức lại sản xuất, xây dựng các liên minh sản xuất hoa. Bên cạnh đó, UBND tỉnh cần tiếp tục đầu tư kinh phí cử các đoàn công tác mang tính chuyên nghiệp cao đi nghiên cứu, tham quan, học tập ở các quốc gia có kỹ thuật sản xuất hoa tiên tiến và thương mại hoa để tăng cường hợp tác, đẩy mạnh xuất khẩu; tạo điều kiện, khuyến khích các thành phần kinh tế - kể cả nông dân đi nước ngoài tìm hiểu về kỹ thuật, thị trường tiêu thụ hoa.

7. Các ngành chức năng như khoa học và công nghệ, nông nghiệp và phát triển nông thôn cùng với thành phố Đà Lạt và vùng phụ cận chuẩn bị các tiềm lực cần thiết để tiếp cận và tổ chức thực hiện *Đề án phát triển hoa Đà Lạt - Lâm Đồng phục vụ nội tiêu và xuất khẩu* do Bộ Khoa học và Công nghệ đầu tư trong những năm tới.

*** Đối với doanh nghiệp, hiệp hội**

1. Hiệp hội Hoa Đà Lạt là tổ chức nghề nghiệp bao gồm các hội viên sản xuất và kinh doanh hoa chủ lực của tỉnh. Tuy nhiên đến nay, hiệp hội vẫn chưa có được bản quyền cho bộ giống hoa của mình. Hầu hết các giống hoa được sản xuất đại trà hiện nay đều là nhập nội từ Hà Lan, Đài Loan, Trung Quốc, Nhật Bản,... Qua quá trình sản xuất, các giống hoa này dần dần bị thoái hóa, nhiều sâu bệnh; các thể hệ giống nhập nội thường qua hệ giống của nước sở tại, do đó tính cạnh tranh hoa Đà Lạt - Lâm Đồng thường kém hơn khi tham

gia thị trường xuất khẩu. Hiệp hội hoa cần có những giải pháp sát thực về sản xuất và thị trường trong điều kiện mới để thúc đẩy ngành sản xuất hoa của địa phương phát triển.

2. Cần có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng cho lực lượng lao động ngành trồng hoa trở thành những kỹ thuật viên có khả năng tổ chức sản xuất, tiếp thu tốt thông tin về kỹ thuật và thị trường.

*** Đối với khoa học công nghệ**

1. Nâng cao năng lực sản xuất giống của các viện/trung tâm nghiên cứu ứng dụng kỹ thuật, các cơ sở sản xuất có quy mô lớn. Cần có sự hỗ trợ của nhà nước trong đầu tư nguồn vốn vào công tác nghiên cứu khoa học, nhập khẩu, khảo nghiệm, chọn tạo, sản xuất thử nghiệm các giống hoa mới. Mở rộng quan hệ hợp tác, đầu tư nghiên cứu ứng dụng công nghệ sinh học trong cả lĩnh vực giống và kỹ thuật canh tác hoa. Chủ động nghiên cứu chọn tạo giống hoa đặc trưng của Đà Lạt - Lâm Đồng, tạo sản phẩm độc quyền, tăng sức cạnh tranh và tăng giá trị hấp dẫn.

2. Các trung tâm/viện nghiên cứu sản xuất giống phối hợp với hệ thống khuyến nông chuyên giao tiến bộ kỹ thuật, đặc biệt đối với một số loại hoa chính đến người nông dân. Tổ chức các hội thảo chuyên đề giúp người trồng hoa trao đổi kinh nghiệm về biện pháp canh tác, tìm hiểu thông tin thị trường tiêu thụ, giúp họ có điều kiện và cơ hội tham gia các chương trình/dự án sản xuất hoa do các tổ chức quốc tế tài trợ. ■

ỨNG DỤNG KHOA HỌC CÔNG NGHỆ TRONG SẢN XUẤT HOA TẠI ĐÀ LẠT - LÂM ĐỒNG

NGUYỄN VĂN TỚI

Trung tâm ứng dụng kỹ thuật nông nghiệp Đà Lạt

Trong 15 năm qua, nhận thức của người sản xuất hoa tại Đà Lạt - Lâm Đồng về tầm quan trọng của khoa học công nghệ và tiến bộ kỹ thuật đã thay đổi theo hướng tích cực. Đa số nông hộ và các doanh nghiệp đã mạnh dạn đầu tư ứng dụng công nghệ mới vào sản xuất mặc dù mức đầu tư ban đầu cao hơn nhiều lần so với sản xuất truyền thống. Chính điều này đã làm cho ngành hoa của Đà Lạt - Lâm Đồng phát triển nhanh chóng về sản lượng và chất lượng hoa đáp ứng nhu cầu nội tiêu và xuất khẩu.

Theo thống kê trong 9 tháng đầu năm 2009, diện tích gieo trồng hoa cắt cành tại Đà Lạt đạt đến 1.470 ha. Các tháng còn lại, dự kiến có khoảng 600-800 ha được thu hoạch. Sản lượng năm 2009 đạt trên 1 tỷ cành hoa các loại, tăng gấp hàng chục lần so với 15 năm (năm 1995 đạt gần 20 triệu cành, năm 2000 gần 60 triệu cành).

Nếu trước đây hoa Đà Lạt chỉ tập trung vào một số sản phẩm truyền thống như hoa glayon đỏ boócđô, vàng Hà Lan; hoa lys trắng và một vài giống hoa hồng có nguồn gốc trước năm 1975,... thì đến nay, đã có hàng trăm giống thường xuyên được đổi mới, màu sắc phong phú với các chủng loại như hoa Cúc (*Chrysanthemum*), Hồng (*Rosa*), Cẩm chướng (*Dianthus*), Đồng tiền (*Gerbera*), Ngàn sao (*Limonium*), Bibi (*Gypsophyla*), Đuôi chồn (*Liatris*), Glay on (*Gladiolus*), Lily (*Lilium*), Cát tường (*Eustoma*), Salem (*Limonium*), Loa kèn (*Cala lily*), Hồng môn (*Anthurium*), Thiên điều (*Strelitzia*), Địa lan Đà Lạt (*Cymbidium*),...

Các tiến bộ kỹ thuật chính được áp dụng

Giải pháp đang được áp dụng khá phổ biến để cung cấp cây giống hoa sạch bệnh cho

vùng hoa Đà Lạt - Lâm Đồng là kỹ thuật nhân cây mô thực vật. Kỹ thuật này được chuyển giao đến cơ sở sản xuất và đã hình thành một hệ thống từ các phòng cấy mô tư nhân đến các vườn ươm chuyên nghiệp, đáp ứng kịp thời nhu cầu về cây giống hoa sạch bệnh cho sản xuất.

Sản xuất hoa trong nhà có mái che plastic là một trong những ứng dụng tiến bộ kỹ thuật có ý nghĩa lớn đối với ngành sản xuất hoa tại Đà Lạt. Giải pháp này mang lại những kết quả tích cực trong việc hạn chế một phần những tác động bất lợi của khí hậu, thời tiết, tạo điều kiện nâng cao hệ số sử dụng đất, giúp người sản xuất quản lý được tình hình dịch hại,... mang lại hiệu quả kinh tế rõ rệt. Xuất hiện từ những năm cuối của thập niên 1990, nhà mái che plastic tại Đà Lạt mặc dù khá đơn giản về kết cấu và chưa áp dụng đồng bộ những ứng dụng hỗ trợ khác nhưng đã tạo nên một bước ngoặt trong phát triển sản xuất nông nghiệp tại đây. Đà Lạt hiện có khoảng 1.000 ha nhà che plastic để sản xuất rau, hoa với đủ loại cấu kiện và kiểu dáng, phần lớn tập trung tại các phường 7, 8, 9, 11 và 12. Cấu trúc, vật liệu và kỹ thuật xây dựng nhà mái che plastic đã được cải tiến khá nhiều trong những năm gần đây. Khoảng 10 năm trước đây, nhà che plastic tại Đà Lạt chủ yếu

làm bằng gỗ tận dụng, mái lợp các loại plastic bình thường, chiều cao nhà plastic không quá 3 m, chủ yếu là dạng nhà vòm hoặc nhà hai mái với một đơn nguyên có diện tích trên dưới 100 m². Theo thời gian, nhà mái che plastic đã có nhiều thay đổi với vật liệu tre tầm vông, sắt, sắt chống gỉ,... Chất liệu plastic lợp mái cũng được thay đổi với các loại có bổ sung chất phụ gia chống tia cực tím, chuyển đổi ánh sáng để tăng cường khả năng quang hợp của cây trồng, gia tăng độ bền của plastic,... và gần đây là các loại plastic 3 lớp, 5 lớp với tính năng chống bám bụi, chống nhỏ giọt, chống tia UV, tăng độ bền của màng lợp,... Quy mô 1 đơn nguyên nhà che plastic cũng đã thay đổi. Mỗi đơn nguyên có thể được lắp đặt lên đến hàng ngàn mét vuông tùy theo điều kiện địa hình và yêu cầu đầu tư.

Việc cung cấp nước cho cây một cách đầy đủ và hiệu quả là vấn đề quan trọng trong sản xuất nông nghiệp. Đà Lạt với địa hình chia cắt mạnh, mực nước ngầm khá sâu, nguồn nước cung cấp cho các vùng sản xuất chủ yếu là nước mặt với hệ thống mương, suối và hồ đập thủy lợi. Theo đánh giá của ngành chuyên môn, hệ thống hồ đập thủy lợi của Đà Lạt mới đáp ứng được khoảng 20-30% nhu cầu nước của cây trồng trong mùa khô hàng năm trên diện tích đất nông nghiệp khoảng 9.780 ha. Trong đó diện tích sản xuất hoa cắt cành các loại khoảng 1.000 ha với hệ số sử dụng đất trung bình 2,4 lần/năm. Để giải quyết vấn đề nước tưới trong sản xuất hoa, nhiều giải pháp tưới tiết kiệm đã được áp dụng như hệ thống tưới thấm, tưới nhỏ giọt, tưới phun cao áp,... qua đó cung cấp dinh dưỡng tốt hơn cho cây trồng. Giải pháp tưới kết hợp với cung cấp dinh dưỡng khoáng đã giúp nâng cao hiệu quả sử dụng phân bón, bổ sung chất dinh dưỡng kịp thời cho nhu cầu sinh trưởng và phát triển của cây, tiết kiệm chi phí đầu tư, giảm công lao động,... quan trọng hơn là góp phần nâng cao chất lượng sản phẩm.

Một số vấn đề cần giải quyết

Mặc dù đã có những bước tiến đáng kể nhưng ngành sản xuất hoa cắt cành của Đà Lạt - Lâm Đồng vẫn còn nhiều vấn đề cần phải

tiếp tục nghiên cứu và ứng dụng những tiến bộ kỹ thuật để phát triển tương xứng với tiềm năng. Kết quả khảo sát nhanh của *Chương trình phát triển nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao trên địa bàn thành phố Đà Lạt* (tháng 02/2009) đã cho thấy ngành trồng hoa nói riêng và ngành nông nghiệp nói chung vẫn còn nhiều điều bất cập, cần được giải quyết.

- Hiện nay, diện tích dành cho sản xuất hoa cắt cành các loại chiếm khoảng 26% diện tích sản xuất cây ngắn ngày. Trong đó, phần lớn vẫn còn sản xuất các chủng loại hoa đã phổ biến từ nhiều năm trước đây, việc sử dụng giống hoa mới trong sản xuất chỉ chiếm 37%. Theo kết quả khảo sát, có 56% số hộ hiểu biết sơ lược về tính năng, tác dụng của nhà che plastic và việc đầu tư làm nhà mái che plastic hầu hết là theo ý muốn chủ quan và điều kiện thực tế của hộ gia đình mà chưa quan tâm đến những cơ sở khoa học.

- Công nghệ tưới chủ yếu hiện nay là béc phun mưa với 47%, các giải pháp tưới tiên tiến khác như tưới nhỏ giọt, tưới thấm,... chỉ có 7,3% hộ áp dụng. Việc áp dụng đồng bộ các giải pháp khác đi kèm với hệ thống tưới chỉ có 4%, chủ yếu là doanh nghiệp. Các vấn đề khác liên quan đến công tác chuẩn bị đầu vào cho sản xuất như phân tích đất, nguồn nước thì chỉ có 11%, cũng chủ yếu là các doanh nghiệp,...

- Hệ thống cơ sở nhân cây mô thực vật tại Đà Lạt phát triển khá mạnh, đặc biệt là các cơ sở tư nhân. Tuy nhiên, việc quản lý chất lượng cây giống chưa được thực hiện một cách có hệ thống và theo những quy trình kỹ thuật bắt buộc. Đa số cơ sở nhân giống chưa thực hiện test mẫu trước khi đưa vào nhân cây để loại trừ các yếu tố gây bệnh, đặc biệt là virus. Do vậy, cây giống không đảm bảo chắc chắn sạch bệnh, sản phẩm hoa không đồng nhất về chất lượng ngay trong cùng một lô sản xuất, sản phẩm không đạt yêu cầu phẩm cấp thị trường tiêu dùng chiếm tỷ lệ khá cao, có lúc lên đến 40-50%. Vì thế sản phẩm hoa chỉ đáp ứng cho thị trường nội tiêu mà chưa thể vươn ra thị trường quốc tế.

- Cơ sở hạ tầng kỹ thuật phục vụ cho sản xuất đã có nhiều cải tiến, nhưng xét trên bình diện chung, vẫn còn đang trong tình trạng đầu tư tạm thời, chưa đủ sức ứng dụng đồng bộ những tiến bộ kỹ thuật cao để tổ chức sản xuất có hiệu quả hơn trên cơ sở chủ động kiểm soát những yếu tố đầu vào. Hạn chế này không chỉ ở đa số nông hộ mà còn ở cả các doanh nghiệp. Nguyên nhân của hạn chế này chủ yếu là do nguồn vốn đầu tư ban đầu quá lớn, vượt quá khả năng tài chính của doanh nghiệp cũng như của nông hộ.

- Thu hoạch và bảo quản sau thu hoạch là một nội dung quan trọng trong ngành sản xuất và kinh doanh sản phẩm hoa. Hầu hết nông hộ sản xuất và cơ sở kinh doanh hoa chỉ mới chú ý đến khâu sản xuất mà hoàn toàn chưa quan tâm đến khâu thu hoạch và bảo quản sau thu hoạch. Các công đoạn thu hoạch, xử lý, bảo quản, bao gói, vận chuyển và phân phối đến tay người tiêu dùng là cả một quá trình đòi hỏi phải ứng dụng nhiều công nghệ để chất lượng hoa luôn được bảo đảm. Đó là việc thu hoạch đúng thời điểm, xử lý đúng cách theo từng chủng loại và bảo quản trong điều kiện tối ưu để làm chậm quá trình trao đổi chất tránh làm hoa chóng tàn; đó là vấn đề bao gói đúng quy cách để nâng cao giá trị sản phẩm, là vận chuyển đúng phương pháp, đúng kỹ thuật bằng phương tiện chuyên dùng để sản phẩm hoa đến tay người tiêu dùng luôn tươi mới như tại nơi sản xuất,... Do chưa bảo đảm

được các yêu cầu kỹ thuật của khâu thu hoạch và bảo quản sau thu hoạch nên sản phẩm hoa của nông hộ chỉ có giá trị chưa đến 1/3 so với sản phẩm cùng loại của các doanh nghiệp có đầu tư vào các khâu này.

Sản lượng hoa Đà Lạt theo ước tính đã đạt đến con số tỷ cành/năm nhưng sản phẩm hoa được xuất khẩu chỉ mới dừng lại ở mức trên dưới 10% (chủ yếu là của các doanh nghiệp nước ngoài). Lý do dễ dàng nhận thấy là do tỷ lệ sản phẩm hoa đạt phẩm cấp quốc tế còn thấp và đặc biệt là công tác thu hoạch và bảo quản sau thu hoạch chưa được quan tâm đúng mức.

- Đứng về góc độ ứng dụng khoa học công nghệ và các tiến bộ kỹ thuật mới vào sản xuất, lĩnh vực sản xuất hoa tại Đà Lạt - Lâm Đồng được nhìn nhận là tốt nhất so với nhiều vùng, nhiều lĩnh vực nông nghiệp khác trong cả nước. Nhưng so với mặt bằng chung của các nước trong khu vực như vùng cao nguyên Cameron (Malaysia) hay Côn Minh (Trung Quốc),... thì vẫn còn ở mức thấp. Theo kinh nghiệm tại các vùng hoa chuyên canh của các nước trong khu vực, việc liên kết giữa doanh nghiệp và nông hộ sản xuất hoa từ khâu sản xuất đến thu hoạch, bảo quản sau thu hoạch và tiêu thụ sản phẩm hoa là một trong những điều kiện cần để ứng dụng các tiến bộ kỹ thuật mới vào sản xuất, đáp ứng tốt nhất các yêu cầu thị trường. Trong đó, doanh nghiệp cung cấp cho nông hộ cây giống đúng tiêu chuẩn

Thu hoạch - Bảo quản - Bao gói - Vận chuyển ở nông hộ và cơ sở thu mua

Thu hoạch - Bảo quản - Bao gói - Vận chuyển ở doanh nghiệp chuyên nghiệp

chất lượng, các yếu tố đầu vào được kiểm soát chặt chẽ, tổ chức cho nông hộ sản xuất theo quy trình kỹ thuật, đảm bảo sản phẩm hoa khi thu hoạch có chất lượng tốt, đáp ứng đầy đủ các yêu cầu của thị trường. Chính điều này đã làm cho 75% sản phẩm hoa cúc của nông dân vùng Cameron (Malaysia) có thể xuất khẩu, trong đó có đến 25% sản phẩm được xuất khẩu sang thị trường khó tính bậc nhất là Nhật Bản.

Sản xuất hoa cắt cành của Đà Lạt - Lâm Đồng ngày nay đã chuyển sang một bước phát triển mới, trở thành một lĩnh vực kinh tế quan trọng của ngành nông nghiệp địa phương. Với trên 1.000 ha diện tích sản xuất, sản lượng trên 1 tỷ cành/năm, theo ước tính, doanh số của lĩnh vực sản xuất hoa cắt cành hàng năm đã đạt đến hàng ngàn tỷ đồng. Trong tương lai, lĩnh vực sản xuất hoa cắt cành của

Đà Lạt - Lâm Đồng chắc chắn sẽ còn phát triển mạnh mẽ hơn nữa. Tuy nhiên, với những hạn chế về quy mô đất đai, bất lợi về địa hình, khí hậu, thời tiết, sản xuất chủ yếu vẫn ở quy mô hộ gia đình, sức cạnh tranh của sản phẩm thấp,... nên để tồn tại và phát triển, ngành nông nghiệp nói chung và lĩnh vực sản xuất hoa cắt cành nói riêng, không thể không tiếp tục đổi mới theo hướng ứng dụng công nghệ cao trong sản xuất. Để thực hiện được điều này, ngoài sự vận động tự thân của các hộ sản xuất, các doanh nghiệp, cần có sự tác động của nhà nước bằng các chính sách đẩy mạnh nghiên cứu khoa học công nghệ và hỗ trợ ứng dụng các tiến bộ kỹ thuật mới vào sản xuất, giúp cho lĩnh vực sản xuất hoa cắt cành của Đà Lạt - Lâm Đồng phát triển ổn định và bền vững. ■

NGƯỜI ĐÀ LẠT VỚI HOA VÀ CÂY CẢNH

chút những cây vốn khó thích hợp với khí hậu cao nguyên như Cúc trắng, Mai vàng, Bàng lẵng,...

Nhờ tiếp thu khoa học và niềm đam mê, người Đà Lạt đã lai tạo, cấy ghép, nhân giống nhiều loại hoa ngày càng đa dạng về màu sắc và kiểu dáng. Hoa đào Nhật Tân đã hòa với đào Đà Lạt là một ví dụ, cứ mỗi độ xuân về đã mang cho cả thành phố Đà Lạt một sắc màu riêng hiếm có.

Trong việc tạo dáng cây cảnh, người Đà Lạt đã vừa tiếp thu kinh nghiệm truyền thống, vừa sáng tạo linh hoạt hơn, không chỉ tạo dáng cho cây cảnh theo chủ đề truyền thống (như Long, Lân, Quy, Phụng,...), dáng cây cảnh của người Đà Lạt đa dạng như tự nhiên, cân đối mà thoáng đạt,...

Bón lả, người Đà Lạt rất trân trọng những người có công tìm kiếm, lưu giữ, nhân giống những loài hoa quý. Đồng thời cũng rất hào sảng, luôn mong muốn được chia sẻ, cùng nhau chiêm ngưỡng những hoa đẹp, hoa quý. Cũng có thời kỳ việc chăm hoa, chơi hoa chưa được coi trọng, thậm chí một số người

(Tiếp theo trang 16)

còn cho rằng không hợp thời, thuộc “*tầng lớp trên*”, nhưng người Đà Lạt vẫn yêu hoa, say mê hoa, bỏ công sưu tầm, lưu giữ hoa không phải lúc nào cũng vì mục đích kinh doanh.

Từ sáng tinh mơ, trong giá lạnh nhiều người sưu tập hoa đã có mặt ở các tụ điểm Nguyễn Thị Minh Khai, ngã tư Phan Chu Trinh, Chi Lăng để chọn giống, trao đổi kinh nghiệm, tìm giống hoa quý, hoa lạ. Người Đà Lạt vẫn trân trọng và đã ghi nhận những tên hoa như lan Xanh chiếu, Vàng ba râu,... để chỉ những giống hoa mới khi chưa kịp gọi tên theo danh từ khoa học.

Điều kiện thiên nhiên và hoàn cảnh xã hội đã hình thành phong cách người Đà Lạt hiền hòa, thanh lịch, mến khách. Trồng, chăm sóc, thưởng thức hoa và cây cảnh vừa là hoạt động kinh tế, vừa là thú vui, niềm say mê thanh lịch. Do vậy, người Đà Lạt đã nâng niu, phát triển hoa và cây cảnh cũng là lẽ tự nhiên.

Đà Lạt đang vươn mình phát triển, đáp ứng tốt hơn chức năng là trung tâm du lịch - nghỉ dưỡng, trung tâm sản xuất hoa của cả nước, phục vụ cho tiêu thụ nội địa và xuất khẩu. ■

CHỢ HOA ĐÀ LẠT ?

TRẦN HUY ĐƯỜNG

Chủ tịch Hiệp hội hoa Đà Lạt

Vốn là dân kỹ thuật, nhưng ông lại yêu thích nghề trồng hoa và đã thành lập LangBiang Farm, trang trại hoa tư nhân đầu tiên ở Đà Lạt. Là người đi tiên phong, ông đã nhiều đóng góp trong việc phát triển nghề trồng hoa Đà Lạt theo hướng nông nghiệp công nghệ cao. Với cương vị là Chủ tịch Hiệp hội hoa Đà Lạt, ông đã có những chuyến khảo sát về nghề trồng hoa ở các nước Hà Lan, Bỉ, Pháp, Trung Quốc, ... và đã học được nhiều kinh nghiệm từ bạn bè mà ông muốn chia sẻ ở đây...

Cảm nhận Hà Lan

Hà Lan, nôi sản xuất hoa của thế giới, gần 80% quy trình sản xuất được tự động hóa, số còn lại là cơ giới hóa và một phần nhỏ là nhân công. Diện tích sản xuất của một hộ làm vườn tối thiểu là 1 ha được đầu tư hiện đại gồm nhà kính, hệ thống tưới, bơm phân, hệ thống làm mát, hệ thống sưởi, hệ thống cung cấp cacbonic, các máy nông nghiệp như máy cày, máy trộn giá thể, máy trồng củ, máy thu hoạch, ... tất cả đều là hệ thống dây chuyền. Công nghệ sản xuất hiện đại, "vào nông trại mà như vào nhà máy công nghiệp sản xuất ô tô, sản xuất chip điện tử" mà chúng ta có dịp được quan sát trên ti vi, tất cả đều được điều khiển, quản lý bằng computer. Chất lượng sản phẩm hoa của họ đứng đầu thế giới. Các sản phẩm được bán theo đơn đặt hàng.

Chúng tôi tới thăm một doanh nghiệp sản xuất giống hoa cát tường có diện tích khoảng 1 ha, mỗi năm họ xuất 130 triệu cây giống bán ra khắp thế giới. Tuy nhiên, chợ đời với họ vẫn là cần thiết. Trong khu chợ bán đấu giá tại Aalsmeer rộng 16 ha gồm 2 đến 3 tầng, có bãi đậu xe cho hàng ngàn xe hơi, mỗi loại hoa có khu vực đấu giá riêng, có khu vực cho hoa chậu, các loại lá, phụ liệu. Họ sản xuất hoặc mua hoa trên khắp thế giới đưa về chợ để đấu giá, để phân phối lại. Những sản phẩm ở ta xem là bình thường như ớt tre, lá dứa, cọng cỏ, dây leo, quả thông, cành hoa đại (tất nhiên không phải họ phá rừng để bán) thì ở đây trở thành nghệ thuật. Hầu hết các sản phẩm nghệ thuật đều hướng về thiên nhiên và đều có thể thương mại. Hệ thống đấu giá

được nối mạng, các doanh nghiệp có thể tham gia đấu giá ngay tại nhà mà không cần ra chợ. Vậy mà, người Hà Lan vẫn đến tiếp thị, chào hàng cả thị trường nhỏ như Việt Nam. Mỗi công ty thường có vài nhân viên sang Việt Nam 2 lần/năm, họ cũng đi xe máy lội đến từng trang trại, ...

Tuy nhiên, tình trạng sản phẩm lúc thừa, lúc thiếu cũng là chuyện thường xảy ra. Giá củ hoa Lily vài năm gần đây giảm đi gần nửa so với trước, nhưng doanh nghiệp họ vẫn phát triển. Đây là vấn đề chúng ta cần suy ngẫm, sân chơi thị trường là thế, lúc người bán lợi, lúc người mua lợi, nhưng cuối cùng ai cũng là người chiến thắng, và vấn đề là chính quyền đã tạo điều kiện, môi trường cho bên bán, bên mua như thế nào?

Cảm nhận Côn Minh - Trung Quốc

Côn Minh là vựa hoa chính của Trung Quốc, thủ phủ tỉnh Vân Nam. Họ chỉ mới phát triển hoa hơn 10 năm nay nhưng đã góp phần đẩy vị trí sản lượng hoa Trung Quốc lên hàng đầu thế giới. Công nghệ sản xuất rất đa dạng, có những hộ chỉ đầu tư nhà tắm phủ

plastic dạng lồng úp cao dưới 2 m, nhưng cũng rất nhiều công ty đầu tư hiện đại không kém gì các nước phát triển. Nhà nước cũng đầu tư các mô hình công nghệ hiện đại cho doanh nghiệp thuê, với điều kiện cho tham quan, trình diễn.

Với trình độ sản xuất đa dạng, nhiều cấp bậc nên chợ của họ tại Đâu Nam - là trung tâm vùng sản xuất hoa Côn Minh cũng rất đa dạng. Chợ rộng 25 ha, thỏa mãn cho từng người buôn thúng bán mẹt cho tới các doanh nghiệp có nhu cầu từ vài chục đến vài ngàn mét vuông, có khu vực dành cho đấu xảo (tuy nhiên người Trung Quốc nói rằng họ xây dựng khu vực đấu xảo là hơi sớm).

Có bãi đậu xe, hệ thống kho lạnh cho thuê từ một vài thùng hàng đến hàng container, nhà hàng, khách sạn phục vụ cho khách giao dịch. Hệ thống hàng không vận chuyên thông báo thể tích khoang trống chờ hàng đến từng chuyến bay, ngân hàng, bưu điện,... Ấn tượng nhất là họ có cả chợ lao động phục vụ cho nghề hoa. Người dân ở đây thường nói "Ai chưa đi chợ hoa Đâu Nam thì coi như chưa đi Côn Minh".

Cảm nhận Thái Lan

Thái Lan là đất nước của hoa phong lan, đặc biệt là lan *Dendrobium*. Ở đây, các trang trại đều kết hợp sản xuất, thương mại và du lịch. Hầu hết các trang trại lớn đều có khu vực lai tạo giống, phòng nuôi cấy nhân giống. Giá cả *Dendrobium* rẻ đến mức khó có quốc gia nào có thể cạnh tranh được với người Thái. Chợ hoa của người Thái nằm trong khu vực chợ nông sản ở vùng ven Bangkok với diện tích hàng chục hecta. Xe ô tô tải có thể chờ hàng đến tận từng gian hàng.

Đối với Đà Lạt - Lâm Đồng

Đà Lạt - Lâm Đồng được thiên nhiên ưu đãi cho việc sản xuất hoa ôn đới có giá trị kinh tế cao. Những năm gần đây, tỉnh Lâm Đồng xác định sản xuất hoa là một mũi nhọn trong lĩnh vực nông nghiệp, đồng thời phục vụ tốt cho du lịch. Diện tích sản xuất hoa hiện khoảng 3.000 ha, thị trường chủ yếu là nội tiêu.

Tuy nhiên, đánh giá khách quan thì sản xuất hoa của chúng ta vẫn còn nhỏ lẻ, manh mún, trình độ sản xuất có khá hơn các địa phương khác. Ngoại trừ các công ty nước ngoài, còn các doanh nghiệp và người dân vẫn chưa có những công nghệ như mong muốn.

Trong lĩnh vực sản xuất hoa là thế, còn trong hoạt động kinh doanh, thực tế Đà Lạt chưa có chợ hoa. Những sạp bán lẻ ở chợ Đà Lạt chưa phản ánh đúng quan hệ thị trường và sản xuất, chưa thỏa mãn được yêu cầu thương thức của khách du lịch. Người dân Đà Lạt hiện sản xuất và tiêu thụ hoa gần như 100% cho thị trường nội địa theo các phương thức:

- Bán trực tiếp cho nhà buôn (bán vạt): chiếm 10%, có thỏa thuận giá cả nhưng do sản xuất nhỏ, chất lượng kém nên hiệu quả rất thấp.

- Bán cho các đại lý ở Hà Nội, thành phố Hồ Chí Minh và các tỉnh: chiếm 20%, có thỏa thuận giá cả, hiệu quả cao nhưng chỉ dành cho các công ty hoặc nhà vườn sản xuất các loại hoa chất lượng cao.

- Gửi cho các vựa hoa tại thành phố Hồ Chí Minh và một số tỉnh miền Trung, Tây Nguyên: chiếm 70%, không được thỏa thuận giá cả, gần như là quan hệ một chiều, thiếu tính bình đẳng. Các chủ vựa sau khi bán hàng xong bao nhiêu thì người nông dân Đà Lạt được hưởng bấy nhiêu.

Trong ba phương thức trên thì cách 1 và 3 chiếm 80% sản lượng hoa tiêu thụ. Đây là điều hoàn toàn bất lợi cho nhà sản xuất và nếu dùng từ "bán lúa non" thì có thể nói quan hệ này còn tệ hại hơn đối với người trồng hoa Đà Lạt.

Hiện hoa Đà Lạt đang được bán sỉ cho 3 chợ hoa chủ yếu là Hồ Thị Kỳ, Đầm Sen và Hậu Giang. Các nhà buôn tại các chợ đầu mối lại làm tiếp chu trình tháo gỡ hàng hóa, tuyển chọn, đóng gói gửi cho các đại lý cấp dưới, các tỉnh và cho nước bạn Campuchia,...

Tạm gác mối quan hệ về kinh tế để xét về vấn đề thời gian và chu trình sản xuất -

NGƯỜI ĐÀ LẠT VỚI HOA VÀ CÂY CẢNH

NGUYỄN ƯỚC

Ban Tuyên giáo Thành ủy Đà Lạt

Hoa đã gắn với đời sống con người từ hàng ngàn năm qua, ở những mức độ khác nhau tùy hoàn cảnh, điều kiện sống của mỗi quốc gia, dân tộc trong những thời kỳ lịch sử nhất định.

Hoa và cây cảnh đã đi vào đời sống của dân tộc Việt Nam từ rất lâu, vừa gần gũi vừa thiêng liêng, vừa bình dân vừa quý tộc. Mỗi người Việt Nam đều ít nhiều gắn bó với hoa từ lúc sinh ra đến khi từ biệt cõi đời: đầy tháng, thôi nôi, sinh nhật, kết hôn, tiệc vui,... đến đám tang đều không thể thiếu hoa. Sau khi mất, "*hương hồn*" cũng hưởng hương hoa.

Hầu như gia đình nào cũng trồng những bụi hoa, khóm hoa; điều kiện tốt hơn thì vườn hoa, đường hoa, tiểu cảnh. Chí ít thì trong những ngày lễ tết, cúng giỗ cũng không thể thiếu bình hoa. Trên bàn thờ tổ tiên, trong những dịp vui buồn, lễ trọng,... các vật phẩm dâng cúng nhiều ít tùy gia cảnh nhưng không thể thiếu hoa và quả. Vị trí đặt bình hoa cũng là vị trí trang trọng sau bát nhang: Đông bình, Tây quả. Cúng thần, cúng Phật cũng trước hết là hoa quả.

Hoa và cây cảnh đã từ cuộc sống thường nhật đi vào văn học, nghệ thuật với nhiều loại hình đa dạng, phong phú. Trong văn học, có lẽ Nguyễn Du là người yêu thích hoa, am hiểu và đề cập về hoa nhiều nhất, sâu sắc nhất trong truyện Kiều. Nào là đường hoa, hiên hoa, thềm hoa, vườn hoa, phòng hoa, tiệc hoa, dáng hoa, cười hoa, lời hoa, tấm hoa, tìm hoa,... đến "*khi xem hoa nở, khi chờ trăng lên*". Điều đó nói lên dân tộc chúng ta là một dân tộc yêu hoa, sành điệu về hoa.

Cây cảnh tuy có ra đời muộn hơn và công phu hơn nhưng ngày càng phổ cập. Trồng hoa, chăm sóc hoa, thương thức hoa; chăm tía cây cảnh trong nhiều năm liền mới có tác phẩm vừa ý gợi cảm tình cảm, ý tưởng,... là niềm say mê đã trở thành nghề nghiệp, và đã sản sinh ra những làng nghề, những nghệ nhân về hoa và cây cảnh.

Xã hội ngày càng phát triển thì nhu cầu về hoa, cây cảnh cũng được nâng cao về số lượng và chất lượng. Ngày nay, việc phát triển hoa, cây cảnh đã trở thành một ngành kinh tế, cả trong sản xuất, bảo quản, dịch vụ,... đem lại hiệu quả cao cho một số gia đình, một số vùng có lợi thế. Cư dân Đà Lạt là sự hội tụ của nhiều vùng trên cả nước, lại có điều kiện sớm giao tiếp với bên ngoài về du nhập hoa, cùng với thiên nhiên thuận lợi nên đã kế thừa và phát triển khá tốt kỹ thuật trồng hoa và cây cảnh.

Cùng với sự khai thác, xây dựng vùng đất cao nguyên này trở thành một trung tâm nghỉ dưỡng, du lịch thì việc trồng hoa và cây cảnh ngày càng phát triển. Năm 1898, đồng thời với canh tác thử nghiệm các giống rau, *Trạm Nông nghiệp ở Dankia* đã di thực các giống hoa: hoa Hồng, Cúc trắng, Cúc tím, Bóng nước, Sen cạn, Cô-cơ-li-cô, Mỡm sói, Bất tử, Cẩm chướng, Forget me not, Hoa tím (violette),... Về sau, khi người Pháp đến định cư nhiều và họ đã mang những giống hoa từ quê hương sang trồng ở các biệt thự tại Đà Lạt như Đỗ quyên, Trà mi, Mimosa,...

Nhóm người Việt đầu tiên đến Đà Lạt là 33 người dân ở Nghi Tàm, Quảng Bá, Vạn Phúc, Tây Tựu,... thuộc tỉnh Hà Đông (cũ) với mục đích sản xuất hoa để kiếm sống. Họ đã mang nghề truyền thống ở quê hương, đến lập ấp Hà Đông tại đây từ năm 1938. Những cây cảnh được mang theo từ ngày ấy như cây sanh, si, tùng,... đến nay vẫn được chăm sóc, nâng niu như những kỷ vật thiêng liêng của thời kỳ khai hoang lập ấp. Đã có lúc, hoa Lan được mệnh danh là *ương giả chi lan*, chỉ những người quyền thế, giàu có mới có thể sở hữu. Ngày nay, lan đã trở thành "*đại chúng*", thành sản phẩm hàng hóa.

Qua nhiều con đường, Đà Lạt hiện là nơi hội tụ của các loại hoa, với khoảng hơn 2.000 loài (từ nguồn gốc bản địa, từ nhiều vùng của đất nước Việt Nam và từ các

châu lục). Nếu muốn đi tìm những dấu ấn thật riêng, thật đặc trưng của người Đà Lạt với hoa và cây cảnh cũng không dễ dàng gì. Tuy vậy, cũng có thể ghi nhận đôi điều để góp phần khắc họa vài nét như:

Một là, người Đà Lạt tự hào về thành phố của mình là thành phố hoa. Niềm tự hào xuất phát từ thực tế là thành phố có nhiều loài hoa với chủng loại, kiểu dáng, hương sắc đa dạng. Đồng thời do khí hậu, thổ nhưỡng thuận lợi nên hoa Đà Lạt khoe sắc bốn mùa; có thể sản xuất, kinh doanh quanh năm. Trong lúc nhiều vùng bị khô hạn hoặc mùa đông băng tuyết khó sản xuất hoa thì hoa Đà Lạt vẫn xanh tươi; đáp ứng nhu cầu thị trường. Mỗi độ thấy dã quỳ vàng nở rộ bên các sườn đồi, dọc lối đi, người Đà Lạt nhận biết rằng mùa mưa đã qua, mùa khô đã đến.

Từ niềm tự hào ấy, nhiều hộ gia đình đều chú ý trồng, chăm sóc hoa, cây cảnh để tô điểm cho ngôi nhà, sân vườn, phòng khách thêm tươi tắn, thanh lịch. Những dịp lễ tết, việc cưới, việc tang,... người Đà Lạt dùng khá nhiều hoa.

Yêu thích, say mê nên tự hào. Và tự hào nên càng yêu thích, say mê chăm chút cho hoa và cây cảnh.

Hai là, trồng hoa, kinh doanh hoa đã trở thành nghề của một bộ phận người dân Đà Lạt.

Do ưu thế về khí hậu, đất đai, hoa Đà Lạt trồng được quanh năm; có một số loài như hoa Lan khó trồng ở nơi khác, đã trở thành một đặc sản của Đà Lạt. Thị trường trong và ngoài nước ngày càng mở rộng nên việc trồng

hoa kinh doanh dịch vụ có liên quan tới hoa đã ngày càng phát triển, nhất là trong mười năm trở lại đây.

Ngành dịch vụ, du lịch - nghỉ dưỡng đã chấp cánh cho nghề trồng hoa và nghề trồng hoa lại góp phần thu hút khách đến tham quan, nghỉ dưỡng.

Hiện nay có hơn 2.000 hộ chuyên sản xuất, kinh doanh hoa, vài trăm hộ chơi cây cảnh và hàng trăm hộ làm các dịch vụ nhân giống, nhập giống, cung ứng chậu, thuốc và phân, quảng bá, mua bán hoa,... Đồng thời có những doanh nghiệp nước ngoài và trong nước như Hasfarm, Bonifarm, Langbiang,... với quy mô lớn và công nghệ tiên tiến đã góp phần thúc đẩy nghề trồng hoa nơi đây phát triển nhanh hơn.

Tuy chưa bằng Vân Nam - Trung Quốc hay Hà Lan, nhưng so với các địa phương trong nước thì Đà Lạt và các vùng lân cận đã trở thành một trung tâm sản xuất, cung ứng hoa với số lượng ngày càng lớn, chất lượng ngày càng cao,... Ngày nay, nhiều yếu tố thuận lợi mới (như nhân giống bằng cây mô, giá thể từ vỏ cà phê, trấu,...) có thể cho phép mở rộng quy mô sản xuất hoa lên thành một ngành hàng hóa có thu nhập không nhỏ.

Hiện nay, hơn 300 hội viên Hội Sinh vật cảnh của thành phố Đà Lạt đang là nòng cốt trong việc tuyên truyền, phát triển hoa và cây cảnh vì mục đích kinh doanh và tiêu khiển.

Ba là, người Đà Lạt đã kế thừa, phát huy kinh nghiệm truyền thống của nhiều vùng và nâng lên tầm cao mới. Giao lưu mở rộng, người Đà Lạt đã du nhập các loại hoa, cây cảnh từ nhiều vùng trên cả nước và thế giới.

Những giống Mai anh đào, Mimosa, Phượng tím,... vốn không có gốc bản địa đã trở thành hoa đặc trưng của Đà Lạt. Nhiều giống hoa và cây từ các miền Bắc, Trung và Nam đã có mặt trong các vườn hoa tư nhân ở Đà Lạt.

Điều đáng ghi nhận là người Đà Lạt đã chịu khó sưu tập, trân trọng, gìn giữ và chăm

(Xem tiếp trang 12)

XÂY DỰNG THƯƠNG HIỆU CHO HOA ĐÀ LẠT

NGUYỄN MINH TÂM

Sở Khoa học và Công nghệ Lâm Đồng

Từ lâu, Đà Lạt đã được nhiều người biết đến như một nơi sản xuất hoa nổi tiếng trong cả nước. Đặc biệt từ khi Festival hoa được tổ chức thường xuyên, tiếng tăm về hoa Đà Lạt càng bay xa. Tuy nhiên khi nói đến vấn đề thương hiệu hoa Đà Lạt người ta cảm thấy còn khá mơ hồ, không phải chỉ vì bản thân thương hiệu là một thứ tài sản vô hình, mà còn bởi cách mà thương hiệu hoa Đà Lạt biểu hiện trong quá trình sản xuất kinh doanh và giá trị thực tế mà nó mang lại. Chính bản thân cộng đồng người sản xuất kinh doanh hoa cũng chưa có sự quan tâm đầy đủ về vấn đề này. Việc chọn lựa một hình thức cụ thể để phát triển thương hiệu cho hoa Đà Lạt là cần thiết để tập trung sức mạnh của cộng đồng này, tạo nên uy tín và sức cạnh tranh của hoa Đà Lạt trong thực tế sản xuất kinh doanh hiện nay.

Các cơ sở sản xuất kinh doanh hoa ở Đà Lạt, dù là các nông hộ, doanh nghiệp hay cá nhân thu mua phân phối, đều có sự quan tâm đến tên tuổi của hoa Đà Lạt ở mức độ khác nhau. Đã có các doanh nghiệp đầu tư tương đối bài bản vào việc xây dựng hình ảnh của thương hiệu riêng của mình gắn với địa danh Đà Lạt, như Dalat Hasfarm chẳng hạn. Nhưng cũng có người dựa vào danh tiếng của hoa Đà Lạt để kinh doanh, song chưa hề quan tâm đến việc củng cố, nâng cao uy tín, giá trị cho thương hiệu hoa Đà Lạt, nếu không muốn nói là làm ảnh hưởng không tốt đến hình ảnh hoa Đà Lạt. Sự quan tâm đến vấn đề phát triển thương hiệu hoa nói chung có thể hình dung qua số lượng chưa đến 20 nhãn hiệu được đăng ký bảo hộ, trên hàng nghìn số nông hộ, doanh nghiệp sản xuất kinh doanh hoa đang hoạt động trên địa bàn tỉnh Lâm Đồng.

Trong bối cảnh kinh tế hội nhập, cạnh tranh ngày càng gay gắt, việc phát triển thương hiệu

hoa Đà Lạt không thể chỉ là sự quảng cáo đơn thuần, mà phải khẳng định giá trị đích thực và bền lâu dựa trên việc tạo ra giá trị gia tăng cho người tiêu dùng, giữ được sự khác biệt tạo nên lợi thế cạnh tranh của hoa Đà Lạt. Các biện pháp kỹ thuật để phát triển thương hiệu có thể xuất phát từ những khía cạnh khác nhau của việc quản trị thương hiệu. Tuy nhiên, các hoạt động khởi đầu, xác định hình thức bảo hộ luôn có vai trò rất quan trọng; nó ảnh hưởng đến toàn bộ các quá trình sau này và hiệu quả cuối cùng của tất cả nỗ lực đầu tư cho thương hiệu.

Thương hiệu hiện có thể được diễn đạt theo nhiều cách khác nhau, tùy thuộc vào mục tiêu và sự quan tâm. Một cách chung nhất, thương hiệu thường được hiểu là gồm hai khía cạnh pháp lý và thị trường. Về pháp lý, đó là hình thức cụ thể của việc bảo hộ theo quy định pháp luật, có thể đó là các loại nhãn hiệu hay chỉ dẫn địa lý. Về mặt thị trường, thương hiệu thể hiện uy tín như là ảnh hưởng tâm lý với người tiêu dùng, tạo nên lợi thế cạnh tranh cho doanh nghiệp, là bí quyết kiếm tiền của doanh nghiệp. Trong các yếu tố ảnh hưởng nhiều đến việc tạo ra một thương hiệu mạnh cho hoa Đà Lạt thì vấn đề chất lượng hoa và xuất xứ của hoa có giá trị quyết định. Việc

xây dựng và phát triển thương hiệu hoa Đà Lạt phải lấy hai yếu tố này như một sự cam kết cốt lõi đảm bảo với khách hàng, giữ vững uy tín cho hoa Đà Lạt.

Hình thức bảo hộ nào?

Việc chọn lựa một hình thức bảo hộ cụ thể nào đó luôn có ảnh hưởng đến các giá trị thị trường của thương hiệu. Thương hiệu hoa Đà Lạt, là một thương hiệu gắn với địa danh, một thương hiệu có tính cộng đồng, biểu hiện lợi ích của tất cả các người sản xuất kinh doanh hoa tại Đà Lạt. Theo quy định pháp luật hiện hành, các hình thức bảo hộ nhãn hiệu gắn với địa danh có thể lựa chọn dưới dạng: nhãn hiệu tập thể, nhãn hiệu chứng nhận hay chỉ dẫn địa lý.

Chỉ dẫn địa lý là hình thức bảo hộ thương hiệu gắn với địa danh có giá trị cao, nó khẳng định các giá trị đặc trưng của sản phẩm hàng hóa gắn với các đặc thù địa phương, tạo nên sự khác biệt có lợi thế cho sản phẩm hàng hóa đó trên thị trường. Về mặt pháp lý, chỉ dẫn địa lý được coi là tài sản quốc gia, nên việc bảo vệ và phát triển rất được coi trọng. Tuy nhiên, cùng với điều đó, quy trình xây dựng và quản lý chỉ dẫn địa lý rất chặt chẽ và khá phức tạp. Đương nhiên, kèm theo đó là mức đầu tư cho các hoạt động này cũng rất cao và nhất là mất nhiều thời gian, công sức trong việc xác định các cơ sở khoa học cho việc xác lập những mối quan hệ giữa các tính chất đặc thù của sản phẩm với đặc điểm địa lý của khu vực.

Nhãn hiệu tập thể là hình thức bảo hộ có thể thiết lập với các thủ tục khá đơn giản,

nhANH chóng để cho một tập thể cùng sử dụng. Cách thức quản lý nhãn hiệu tập thể đơn giản, thường không kèm theo các kiểm chứng chặt chẽ về yếu tố chất lượng, truy nguyên nguồn gốc,... có thể làm ảnh hưởng không tốt của một số nhỏ thành viên đến uy tín chung của cả tập thể. Tuy nhiên, việc thiết lập hình thức tổ chức cụ thể để triển khai quản lý gắn với quá trình sản xuất kinh doanh hoa trong thực tế hiện nay là rất phức tạp, vì có nhiều loại hình quy mô sản xuất cùng tham gia: từ các doanh nghiệp quy mô lớn hiện đại đến các nông hộ sản xuất nhỏ lẻ, manh mún.

Nhãn hiệu chứng nhận có thể là một hình thức bảo hộ phù hợp trong hiện tại và tương lai của việc sản xuất kinh doanh hoa tại Đà Lạt, Lâm Đồng. Nhãn hiệu chứng nhận, theo Luật Sở hữu trí tuệ, là nhãn hiệu mà chủ sở hữu nhãn hiệu cho phép tổ chức, cá nhân khác sử dụng trên hàng hóa, dịch vụ của tổ chức, cá nhân đó để chứng nhận các đặc tính về xuất xứ, nguyên vật liệu, cách thức sản xuất hàng hóa, cách thức cung cấp dịch vụ, chất lượng, độ chính xác, độ an toàn hoặc các đặc tính khác của hàng hóa, dịch vụ mang nhãn hiệu. Nhãn hiệu chứng nhận gắn với địa danh, đối với một số nước, được coi như một cách thể hiện chỉ dẫn địa lý. Trong khi đó, cách thức xây dựng, quản lý và phát triển không quá phức tạp và tốn kém như chỉ dẫn địa lý, nhưng cũng không đơn giản và thiếu chặt chẽ như Nhãn hiệu tập thể. Nhãn hiệu chứng nhận có thể đảm bảo việc xác nhận cả các đặc tính chất lượng cần thiết và xuất xứ của sản phẩm, tạo sự tin tưởng của khách hàng với các cam kết của thương hiệu hoa Đà Lạt.

Tuy nhiên, xây dựng nhãn hiệu chứng nhận cho hoa Đà Lạt là một công việc phức tạp. Mỗi loại hoa cần có các tiêu chuẩn chất lượng riêng. Một cách tiếp cận khả dĩ giải quyết vấn đề này là chọn lựa một loại hoa đặc thù nhất để thực hiện mô hình, từ đó mở rộng ra các loại hoa đặc thù khác. Kết quả thực hiện mô hình không chỉ là việc xây dựng được nhãn hiệu chứng nhận cho loại hoa cụ thể, mà nó còn cho ta khung quản lý nhãn hiệu chứng

nhận chung cho các loại hoa và cùng với đó là mẫu quy trình về xây dựng tiêu chuẩn và phương pháp đánh giá chứng nhận cho các loại hoa khác nhau.

Dự án về nhãn hiệu chứng nhận hoa địa lan

Với cách tiếp cận trên, Sở Khoa học và Công nghệ đã xây dựng dự án Tạo lập, quản lý và phát triển nhãn hiệu chứng nhận “Đà Lạt” cho sản phẩm hoa địa lan của thành phố Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng và đã được Bộ Khoa học và Công nghệ phê duyệt vào kế hoạch 2009-2010. Dự án bao gồm hai giai đoạn: (1) giai đoạn đầu gồm các hoạt động thực hiện cơ sở và thủ tục xác lập quyền bảo hộ. Trong đó các hoạt động chủ yếu là: điều tra thông tin làm cơ sở xây dựng nhãn hiệu chứng nhận; xác định tiêu chí và phương pháp chứng nhận; xác định tổ chức chứng nhận; thiết kế mẫu nhãn hiệu; xây dựng quy chế quản lý sử dụng. (2) Giai đoạn hai của dự án là quản lý và phát triển nhãn hiệu chứng nhận, thực hiện trong năm 2010, nhằm mục tiêu triển khai các hoạt động chứng nhận trong thực tế kết hợp với việc quảng bá thương hiệu hoa Đà Lạt. Giai đoạn này gồm các hoạt động chính là: xây dựng mô hình tổ chức chức nhận; xây dựng các văn bản quản lý; xây dựng phương tiện và quảng bá; triển khai thí điểm việc quản lý và khai thác.

Trên cơ sở kinh nghiệm xây dựng nhãn hiệu chứng nhận “Trà B’lao”, “Cà phê

Di Linh”, “*Dứa Cayenne Đơn Dương*”,... đã được cấp bằng bảo hộ, các vấn đề có tính mấu chốt trong việc xây dựng nhãn hiệu chứng nhận cần được quan tâm là:

- Điều tra nhu cầu thị trường và tình hình sản xuất thực tại làm cơ sở xác định các tiêu chí và mức chất lượng. Các chỉ tiêu chất lượng phải là cốt yếu nhất và theo yêu cầu thị trường. Mức chất lượng là mức trung bình tiên tiến của thực tại sản xuất kinh doanh.

- Xây dựng quy chế quản lý căn cứ vào quy định pháp luật và nhu cầu quản lý, cần được thông qua bằng đồng thuận của các cơ sở sản xuất kinh doanh và nhà quản lý.

- Chọn lựa cơ quan chứng nhận ngoài việc cần có chức năng chứng nhận và không tham gia quá trình sản xuất kinh doanh, còn cần là cơ quan khả dĩ bảo vệ quyền lợi chung của cộng đồng các cơ sở sản xuất kinh doanh hoa trên địa bàn. Hướng chọn lựa là cơ quan quản lý chức năng của nhà nước.

Triển khai hoạt động chứng nhận cần gắn với việc định hướng áp dụng các quy trình quản lý, kỹ thuật sản xuất tiên tiến và các hoạt động quảng bá, xúc tiến thương mại cho sản phẩm mang nhãn hiệu chứng nhận một cách đồng bộ. Ngoài ra, còn một yếu tố rất quan trọng nữa là việc tổ chức sản xuất kinh doanh trong ngành hoa: việc liên kết trong sản xuất và kinh doanh, tạo ra số lượng lớn và sản phẩm đồng nhất về chất lượng đáp ứng yêu cầu thị trường. Mà ở đây vai trò quyết định là sự điều phối của hiệp hội ngành nghề.

Rõ ràng việc phát triển thương hiệu hoa Đà Lạt là kết quả áp dụng các tiến bộ khoa học công nghệ trong sản xuất và quản lý sản xuất kinh doanh. Để phát triển thương hiệu hoa Đà Lạt cần phải có sự phối kết hợp nhịp nhàng giữa các doanh nghiệp, cơ sở sản xuất và giữa sản xuất với quản lý của các cơ quan, tổ chức liên quan như: Hiệp hội hoa Đà Lạt, UBND thành phố Đà Lạt (cơ quan chứng nhận), Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Sở Khoa học và Công nghệ, Trung tâm xúc tiến đầu tư thương mại và du lịch của tỉnh. ■

KINH NGHIỆM ĐẦU TƯ XÂY DỰNG, XÚC TIẾN THỊ TRƯỜNG, SẢN XUẤT HOA - CÂY CẢNH QUY MÔ CÔNG NGHIỆP VÀ CÔNG NGHỆ CAO

Công ty cổ phần Công nghệ sinh học Rừng hoa Đà Lạt

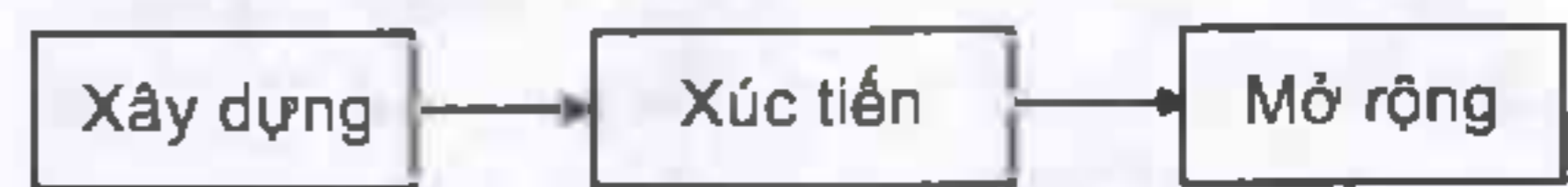
Những thành tựu gắn với từng bước phát triển của ngành hoa Đà Lạt - Lâm Đồng trong những năm qua đã chứng tỏ tiềm năng của một lĩnh vực kinh tế quan trọng. Tuy nhiên, những khó khăn, thử thách trong giai đoạn đất nước hội nhập đã khiến cho ngành hoa Đà Lạt chưa thể phát triển xứng tầm với sự ưu đãi lớn từ thiên nhiên. Vì vậy, việc chung tay hợp tác góp công sức, của cải, trí tuệ của cộng đồng đã và đang trở nên cấp thiết. Không riêng với Đà Lạt, với ngành hoa mà đó còn là vấn đề nóng bỏng của Việt Nam ở bất kỳ ngành nghề hay lĩnh vực nào. Vì vậy, Festival hoa Đà Lạt nói chung và Festival hoa Đà Lạt 2010 - chào mừng 1000 năm Thăng Long - Hà Nội là cơ hội lớn cho người yêu hoa, trồng hoa, kinh doanh hoa và người nghiên cứu về hoa được gặp nhau. Đây cũng chính là cầu nối hợp tác cùng tìm giải pháp, đưa ra định hướng cho sự phát triển vững mạnh của ngành hoa Đà Lạt - Lâm Đồng.

Công ty cổ phần Công nghệ sinh học Rừng hoa Đà Lạt (FBIO) - là một doanh nghiệp hoạt động trong ngành hoa mong muốn đóng góp một phần kinh nghiệm kinh doanh để cùng có cái nhìn tổng thể, bao quát nhất về vấn đề đầu tư xây dựng, xúc tiến thị trường và sản xuất hoa, cây cảnh theo quy mô công nghiệp và công nghệ cao.

Chiến lược kinh doanh

Theo chúng tôi, để kinh doanh phải có chiến lược. Một chiến lược tốt phải bắt nguồn từ thị trường. Trong kinh doanh ngày nay không còn khái niệm "Đây là những thứ tôi có, bạn vui lòng mua cái gì?" mà đã chuyển hướng "Đây là những thứ chúng tôi đang cần, bạn có gì để đáp ứng cho chúng tôi?". Đáp ứng nhu cầu xã hội là xu hướng của thời đại ngày nay. Trong đó, xác định và xây dựng thị

trường mục tiêu là điều quan trọng đầu tiên và là nền tảng vững chắc giúp doanh nghiệp có thể đứng vững. Tiến trình thực hiện được mô tả như sau:

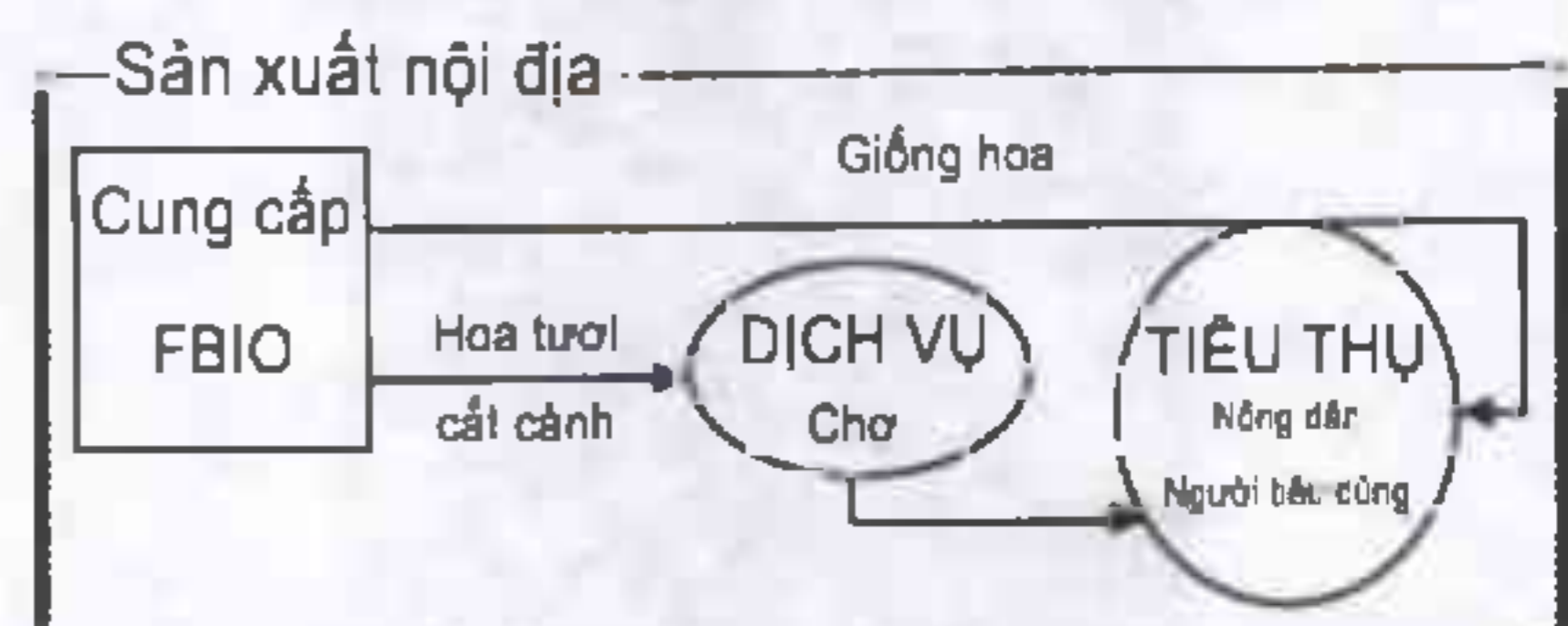

Thị trường nội địa nhỏ, với nhiều doanh nghiệp cạnh tranh, nhu cầu tiêu thụ khá ổn định nên thị trường cung cấp rất khó mở rộng. Vì vậy muốn phát triển, doanh nghiệp cần mở rộng thị trường ra ngoài nước. Tuy nhiên sân chơi quốc tế chỉ dành cho doanh nghiệp có đủ năng lực, biết xác định và xây dựng cho mình thị trường tiềm năng, tạo dựng giá trị thương hiệu từ những nét độc đáo riêng,... Đây là thị trường cạnh tranh khốc liệt nhưng rộng lớn, vì vậy doanh nghiệp nào có khả năng đáp ứng nhu cầu, thị hiếu của người tiêu dùng sẽ tồn tại và phát triển.

Đối với việc kinh doanh hoa cũng không thể ngoại lệ. Để thực hiện tiến trình trên, trước hết cần hiểu thị trường ngành hoa không chỉ bó hẹp với nghĩa là thị trường tiêu thụ mà bao hàm 3 loại: thị trường cung cấp hoa, thị trường dịch vụ ngành hoa và thị trường tiêu thụ hoa. Tuy các đối tượng trong mỗi thị trường đều có mục tiêu khác nhau, song lại luôn gắn bó mật thiết với nhau theo sơ đồ tổng quát:

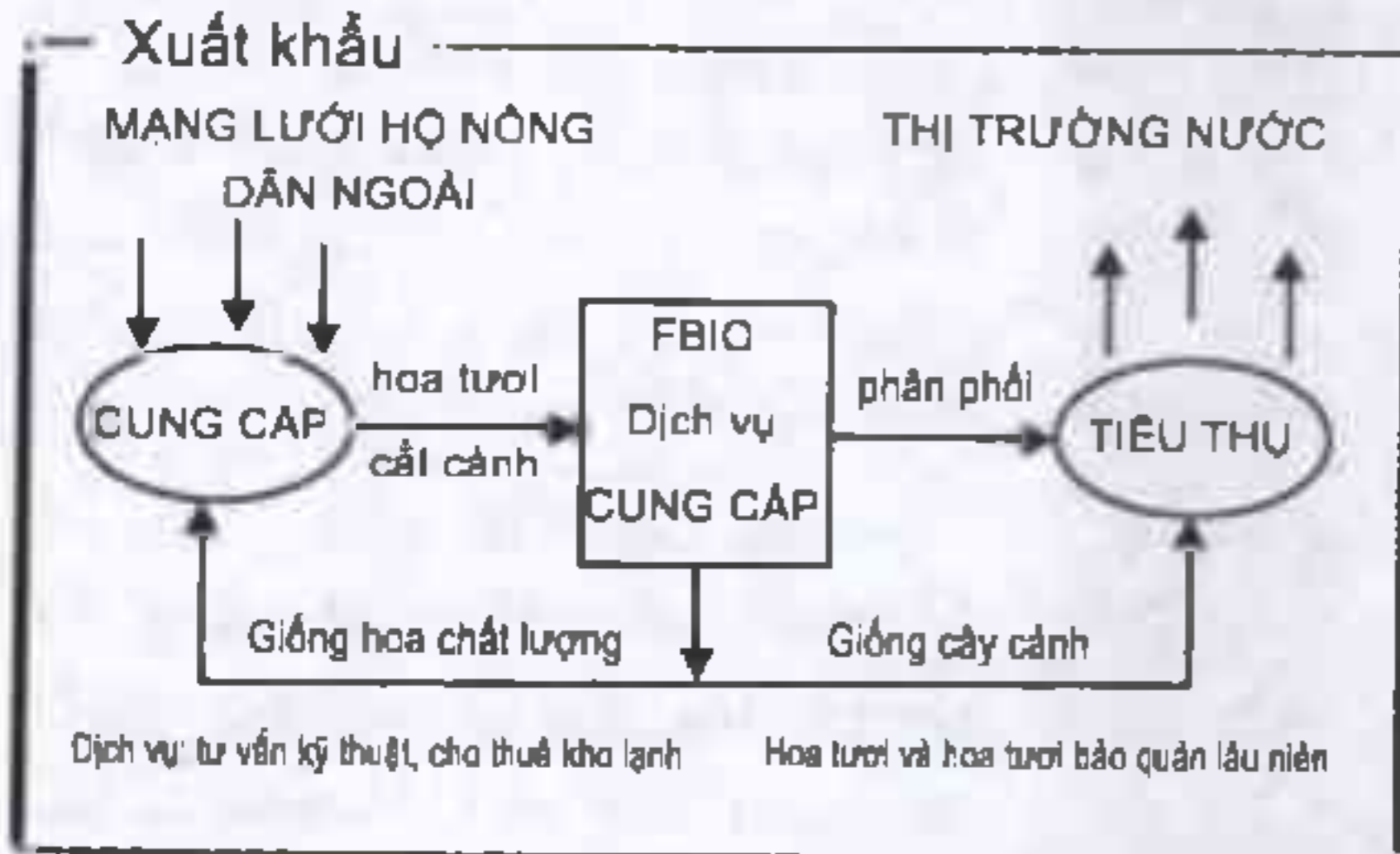
Cung cấp → (Dịch vụ trung gian) → Tiêu thụ

Mối quan hệ này sẽ được minh họa cụ thể hơn bằng chính hoạt động của FBIO như sau:

FBIO với vai trò là nhà cung cấp (thị trường cung cấp) trực tiếp và gián tiếp cho người tiêu

thụ (thị trường tiêu thụ) thông qua trung gian là chợ (thị trường dịch vụ). Thị trường nội địa khá dễ tính nhưng với định hướng cho sự phát triển lâu dài “*Chất lượng sản phẩm, dịch vụ luôn đặt hàng đầu*”, FBIO đã tạo dựng được thương hiệu cho mình, đồng thời đẩy mạnh mở rộng chiến lược kinh doanh xuất khẩu.

FBIO là nhà cung cấp sản phẩm đáp ứng thị trường xuất khẩu như: giống cây cảnh, hoa tươi bảo quản và đang phát triển thêm sản phẩm hoa cắt cành. Muốn mở rộng thị trường tiêu thụ nước ngoài: Nhật Bản, Bi, Hà Lan, Mỹ,... phải tăng cường mở rộng thị trường cung cấp đòi hỏi nâng cao năng lực và đa dạng hóa dịch vụ của doanh nghiệp.

Kinh nghiệm của FBIO

Là một doanh nghiệp ngành hoa trẻ, trên đà phát triển vững mạnh, FBIO xin chia sẻ tiến trình xây dựng thương hiệu Rừng hoa Đà Lạt của chính mình với hy vọng đóng góp một phần kinh nghiệm vào quá trình xây dựng và phát triển ngành hoa Đà Lạt - Lâm Đồng.

Tiến trình mở rộng hoạt động kinh doanh của FBIO được thể hiện trong biểu đồ sau:

- Từ khi mới thành lập đến năm 2007: FBIO là một công ty nội địa chủ yếu cung

cấp hoa tươi cắt cành, giống hoa và cây nông nghiệp, hoá chất thiết bị phòng thí nghiệm, thiết kế công viên, vườn hoa,... Chiến lược kinh doanh trong các lĩnh vực nông nghiệp đa dạng đáp ứng được nhu cầu mở rộng nhưng lại không phát triển về chiều sâu để xây dựng thị trường tiêu thụ riêng cho mình. Kết quả của sự san bằng thị trường và mất tập trung là tình trạng có quá nhiều đối thủ cạnh tranh và sự phát triển của công ty không như mong đợi. Bài học kinh nghiệm chúng tôi có được từ thị trường nội địa là tầm quan trọng của thị trường. Việc xác định và xây dựng thị trường cũng giống như đi câu cá, phải chủ động tìm nơi có cá để thả câu. Doanh nghiệp có năng lực sẽ biết câu ở đâu? Câu cá gì? Sử dụng mồi gì?

- Năm 2008: với ưu thế về lao động và điều kiện tự nhiên, khi xác định được thị trường tiềm năng ngoài nước, hoa tươi cắt cành mang thương hiệu FBIO đã được xuất khẩu. Với những bỡ ngỡ, khó khăn ban đầu, bằng chính nỗ lực nội tại, FBIO đã tìm ra được con đường đi cho riêng mình trên thương trường quốc tế. FBIO đã ký được hợp đồng cung cấp giống cây cảnh từ nuôi cấy mô tế bào

Kinh nghiệm đầu tư xây dựng, xúc tiến thị trường được đúc kết lại trong 2 vấn đề chính: xây dựng (đầu tư) và quy luật tiến hóa

Bạn “*đừng chiếm giữ thị trường nếu bạn không nắm giữ được nó*”,... hãy chuẩn bị cho những bước phát triển như vũ bão. Xác định và xây dựng thị trường (thị trường cung cấp, thị trường tiêu thụ, thị trường dịch vụ) đúng đắn bằng kinh nghiệm, bằng sự học hỏi, bằng năng lực của mình sẽ là nền tảng vững chắc cho sự phát triển bản thân doanh nghiệp, cho tiến trình xây dựng thương hiệu và tạo giá trị cho thương hiệu bền vững dài lâu. Giống như xây nhà, nhà cao, đẹp, tồn tại với thời gian chỉ khi có nền móng thật vững chắc. Nóng vội là điểm yếu cần loại bỏ khi đã xác định: “*Xây dựng để trường tồn*”.

Tiến hóa - quy luật của vũ trụ luôn đúng trong mọi trường hợp, mọi lúc, mọi nơi. Bạn muốn phát triển? Chúng tôi muốn phát triển, chúng tôi đã phải đi - đi thử, đi từng bước - để sửa sai và học hỏi. Những bước đi sau sẽ vững chắc hơn, thành công hơn so với ban đầu. Đó chính là sự tích lũy kinh nghiệm từ quá trình trải nghiệm thực tế.

Tồn tại trong xã hội luôn vận động phát triển, nhu cầu ngày càng tăng cao, thị hiếu càng phong phú, đa dạng, nếu bạn không tự nâng cấp cả về chất lẫn lượng của sản phẩm và dịch vụ cung ứng, đẩy mạnh quy mô theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hoá, doanh nghiệp của bạn hoặc sẽ dậm chân tại chỗ, hoặc bị loại khỏi cuộc chơi - Nơi mà trí tuệ, năng lực của con người là yếu tố chính giúp doanh nghiệp tồn tại và phát triển trong môi trường cạnh tranh công bằng nhưng vô cùng khốc liệt này.

thực vật cho thị trường Bỉ, Nhật, Hà Lan, Mỹ. Đây là thành công ban đầu mở ra một bước phát triển mới cho FBIO - sản xuất giống chất lượng cao sử dụng công nghệ hiện đại trên quy mô lớn.

- *Giai đoạn năm 2007-2009*: nhận thấy nhu cầu lớn về hoa tươi bảo quản lâu niên chất

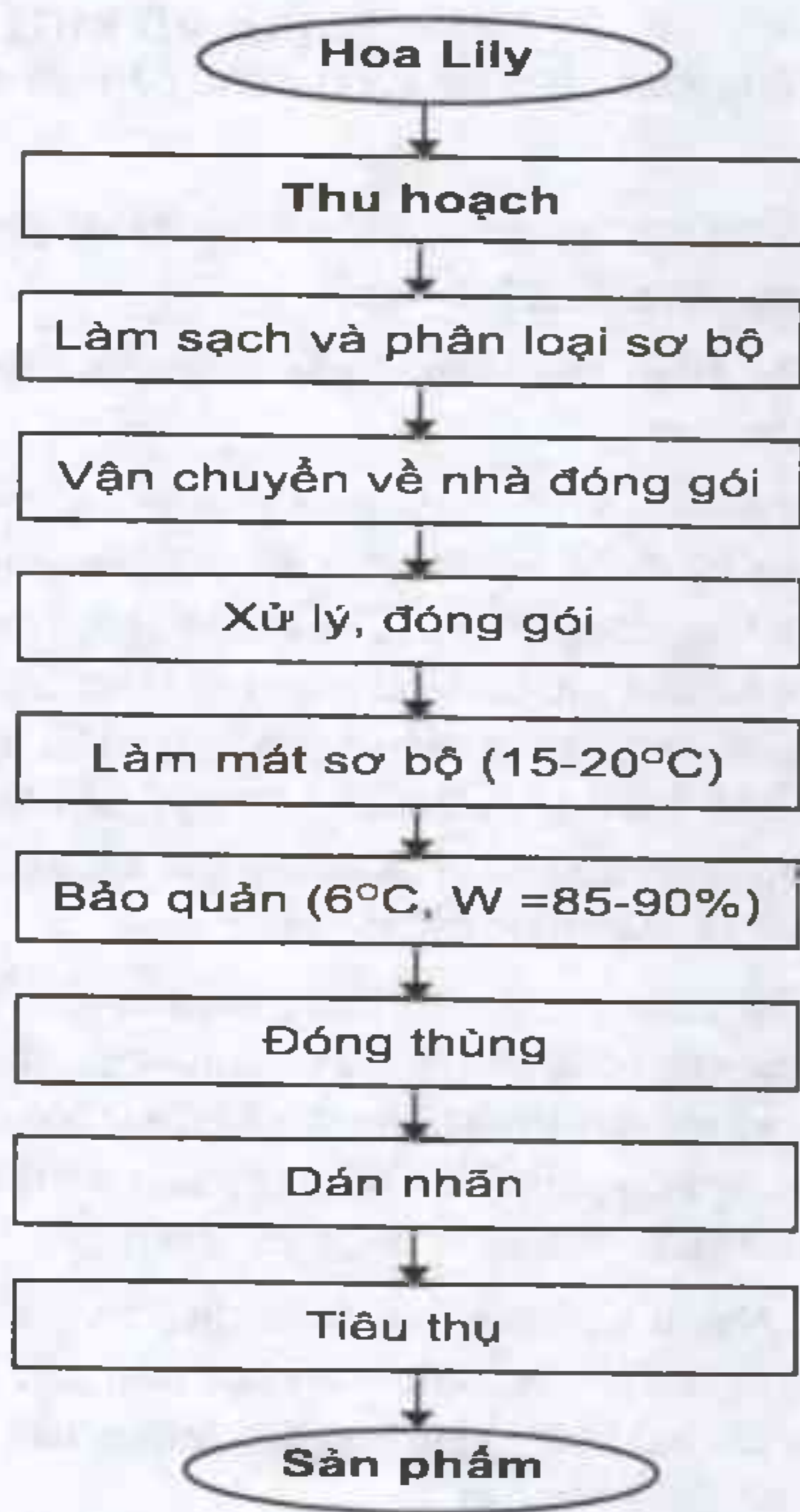

lượng cao ở Nhật Bản, FBIO đã mạnh dạn đầu tư vốn, nhân lực để nghiên cứu quy trình công nghệ. Sau 2 năm tìm tòi, học hỏi và hoàn thiện, FBIO đã thành công với công nghệ sản xuất hoa tươi bảo quản, chinh phục được thị trường trong và ngoài nước, tạo dựng thêm một giá trị mới cho thương hiệu của mình - độc đáo và duy nhất (độc quyền).

- *Giai đoạn từ năm 2010 trở về sau*: trên đà phát triển đó, chúng tôi đã xây dựng chiến lược sản xuất và kinh doanh: mở rộng mạng lưới sản xuất, cung cấp hoa cúc cắt cành đạt tiêu chuẩn xuất khẩu, tiếp tục xâm nhập thị trường được xem là khó tính - Nhật Bản. Quy mô sản xuất sẽ được mở rộng theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa trong các khâu từ sản xuất đến tiêu thụ. Với năng lực sẵn có và bản lĩnh đã đưa công ty dần mở rộng thị phần của mình trên trường quốc tế. Trong tương lai, FBIO sẽ không ngừng nỗ lực đưa ra những chiến lược thích hợp riêng (nhất là chiến lược quảng bá và tiếp thị) để thương hiệu FBIO được duy trì và phát triển.

Xây dựng thương hiệu hoa Đà Lạt không phải là công việc của vài ngày, vài tuần hay vài năm vì đây là một quá trình đòi hỏi sự nỗ lực, cố gắng toàn diện của tất cả các doanh nghiệp ngành hoa, của nhà sản xuất và các cơ quan liên quan. Những kinh nghiệm chia sẻ trên đây chỉ là một trong những điều quan trọng và cấp thiết mà chúng ta cần thực hiện. Chúng tôi mong muốn được đóng góp nhiều hơn nữa cho sự phát triển của ngành hoa Đà Lạt - Lâm Đồng nói riêng và nước nhà nói chung. Đồng thời hy vọng và tin tưởng rằng trong tương lai gần thương hiệu hoa Đà Lạt - Lâm Đồng sẽ tìm được chỗ đứng và khẳng định vị thế vững mạnh trên trường quốc tế. ■

QUY TRÌNH CÔNG NGHỆ XỬ LÝ, ĐÓNG GÓI VÀ BẢO QUẢN HOA LILY CẮT CÀNH

Thu hoạch: Thu hoạch tốt nhất vào buổi sáng. Tiến hành thu hoạch khi bông thứ nhất có chiều cao là 12,7 cm và bông thứ 2 có chiều cao 11,9 cm, tương ứng với đường kính 2,5 và 2,3 cm. Màu sắc của bông thứ nhất chuyển từ xanh sang hồng nhạt và búp hoa phồng to là thích hợp nhất.

Phân loại và làm sạch sơ bộ: loại bỏ những phần hư hỏng, sâu bệnh, dập gãy; phân loại hoa thành những nhóm cùng kích thước, cùng màu sắc, cùng giống.

Xử lý sau thu hoạch: từ khi cắt cho đến khi thu hoạch hoa cần được cắm trong nước và để vào chỗ âm mát. Ngay trước khi sơ chế đóng gói, cắt bỏ phần cuống cành hoa một

đoạn 5 cm bằng dao bén. Sau khi phân loại xong, hoa được ngâm trong nước ở nhiệt độ 38°C, thời gian 40 phút. Sau đó hoa được cắm vào dung dịch có chứa 3% đường và 8 ppm chất kháng etylen STS trong pH = 3,5.

Đóng gói: gói bằng bao PP được đục lỗ với 80 lỗ/m² và để hở đầu. Nếu không đục lỗ trên bao bì hoa sẽ nhanh bị hỏng do CO₂ tích tụ trong bao làm cho hoa chuyển từ hô hấp hiếu khí sang hô hấp hiếu khí.

Làm mát sơ bộ: trước khi đưa hoa vào kho bảo quản ở nhiệt thấp thì phải có quá trình hạ nhiệt độ từ từ. Hoa được cho vào kho lạnh hạ nhiệt độ xuống 20°C trong thời gian nhất định. Sau đó hạ tiếp nhiệt độ xuống 15°C, thời gian hạ nhiệt độ ngắn hay dài phụ thuộc vào từng loại hoa. Tương tự trước khi đưa hoa từ kho lạnh ra ngoài môi trường ta cũng phải có quá trình nâng nhiệt từ từ.

Bảo quản: hoa được làm mát sơ bộ xuống 15°C trong thời gian phù hợp mới đưa vào bảo quản ở nhiệt độ 6°C, W= 85-95%.

Đóng thùng và dán nhãn: hoa được đóng vào thùng carton hoặc thùng xốp để vận chuyển đi tiêu thụ. Tùy loại hoa và kích thước hoa mà có thể xếp bao nhiêu cành/thùng.

Dán nhãn theo tiêu chuẩn của các nước nhập khẩu. Nhãn mác phải đảm bảo một số thông tin tối thiểu như: tên loại hoa, xuất xứ, kiểm định chất lượng, tên nhà máy, tên vùng trồng, tiêu chuẩn sản phẩm,...

Vận chuyển tiêu thụ: một số phương tiện vận chuyển được trang bị kho lạnh như: tàu biển, máy bay, xe tải lớn,... Trong quá trình vận chuyển phải luôn duy trì được nhiệt độ bảo quản, nếu không hoa sẽ nhanh bị hư hỏng.

(Tổng hợp từ kết quả đề tài “Nghiên cứu công nghệ xử lý, bảo quản và đóng gói thích hợp cho một số loại hoa cắt cành tại Đà Lạt phục vụ nội tiêu và xuất khẩu”) ■

XÂY DỰNG MÔ HÌNH ỨNG DỤNG TIẾN BỘ KHOA HỌC CÔNG NGHỆ TRONG SẢN XUẤT HOA TẠI ĐÀ LẠT

Ths. **VÕ KHIÊM**

Trung tâm Ứng dụng khoa học và công nghệ Lâm Đồng

Thành phố Đà Lạt nằm trên cao nguyên Lang Biang, độ cao 1.500 m, khí hậu mát mẻ, là vùng sản xuất các loại hoa ôn đới lớn nhất của cả nước, với diện tích sản xuất năm 2009 khoảng 2.000 ha. Hoa Đà Lạt khá phong phú về chủng loại và màu sắc, đang cung cấp cho thị trường trong nước và xuất khẩu.

Nhằm góp phần phát triển vùng hoa Đà Lạt theo hướng sản xuất nông nghiệp công nghệ cao, năm 2006, Bộ Khoa học và Công nghệ đã phê duyệt và giao Trung tâm Ứng dụng khoa học và công nghệ tỉnh Lâm Đồng chủ trì thực hiện dự án “*Xây dựng mô hình ứng dụng tiến bộ khoa học công nghệ trong sản xuất hoa tại Đà Lạt*”. Qua 3 năm triển khai thực hiện, dự án đã hoàn thành các mục tiêu, nội dung đề ra với những kết quả cụ thể như sau.

1. Biên soạn các tài liệu kỹ thuật

Dự án đã điều tra, khảo sát thực trạng sản xuất của các hộ trồng hoa, các cơ sở sản xuất cây giống. Xây dựng, biên soạn các tài liệu và quy trình kỹ thuật tiên tiến, áp dụng trong các mô hình của dự án:

- Quy trình sản xuất cây giống bằng kỹ thuật nuôi cấy mô tế bào thực vật, kỹ thuật ươm cây giống và kỹ thuật trồng hoa địa lan, hoa cúc thương phẩm.
- Quy trình kỹ thuật ghép, nhân giống và sản xuất hoa hồng thương phẩm.
- Quy trình thu hoạch, bảo quản, đóng gói sản phẩm hoa địa lan, hoa cúc, hoa hồng.
- Xây dựng tiêu chuẩn cây giống hoa địa lan, hoa cúc và hoa hồng để sản xuất cây giống sạch bệnh, đạt tiêu chuẩn, cung cấp cho các mô hình dự án.
- Xây dựng tiêu chuẩn sản phẩm các loại

hoa địa lan, hoa cúc và hoa hồng để áp dụng trong các mô hình dự án.

2. Đào tạo, tập huấn, chuyển giao kỹ thuật

Tổ chức 5 lớp đào tạo, tập huấn các quy trình kỹ thuật cho 70 lượt cán bộ của Trung tâm Ứng dụng khoa học và công nghệ; Trung tâm nghiên cứu Khoai tây, Rau và Hoa; Trung tâm kỹ thuật nông nghiệp Đà Lạt,... Đội ngũ cán bộ kỹ thuật viên này đã trực tiếp theo dõi, hướng dẫn nông dân trong quá trình triển khai và nhân rộng các mô hình.

Tổ chức 16 lớp tập huấn, chuyển giao kỹ thuật cho nông dân, với 280 lượt người tham dự về các quy trình trồng và chăm sóc hoa địa lan, hoa cúc, hoa hồng thương phẩm; kỹ thuật thu hoạch, bảo quản, đóng gói sản phẩm.

Ngoài ra, hàng quý, hoặc theo từng mùa vụ dự án tổ chức các buổi hội thảo đầu bờ tại các mô hình nhằm trao đổi, hướng dẫn kỹ thuật cho nông dân.

3. Xây dựng các mô hình sản xuất hoa thương phẩm

Mô hình sản xuất hoa thương phẩm tổ chức theo từng nhóm nông dân có kinh nghiệm

sản xuất, có đất đai, cơ sở vật chất kỹ thuật (nhà kính, nhà lưới, hệ thống tưới,...), biết tiếp thu quy trình công nghệ để triển khai và nhân rộng mô hình.

Dự án đã thu thập nguồn giống tốt, theo nhu cầu của thị trường, tiến hành phân tích, kiểm tra tính sạch bệnh, nuôi cấy mô và nhân, ươm cây giống đạt tiêu chuẩn với số lượng 40 ngàn cây địa lan, 4,8 triệu cây cúc và 280 ngàn mắt giống hoa hồng các loại để cung cấp cho các mô hình.

Hỗ trợ vật tư, phân bón, thuốc bảo vệ thực vật, giá thể,... thường xuyên cử cán bộ kỹ thuật theo dõi, hướng dẫn, chuyển giao quy trình kỹ thuật cho nhóm hộ tham gia xây dựng các mô hình sản xuất.

Mô hình sản xuất hoa địa lan thương phẩm

Có 12 hộ nông dân tại các phường 7, 8 và 9 tham gia trên diện tích 2 ha. Năm 2007 trồng 0,8 ha; năm 2008 trồng 0,9 ha; năm 2009 trồng 0,3 ha.

Hệ thống nhà kính, nhà lưới, tưới tiêu được thiết kế phù hợp, cây giống đạt tiêu chuẩn, giá thể được xử lý sạch, sử dụng phân bón, thuốc bảo vệ thực vật và tưới theo đúng quy trình kỹ thuật nên hoa phát triển tốt, ít sâu bệnh. Đến nay, một số loài hoa như Vàng mít, Cam lùa,... trồng năm 2007 đã bắt đầu ra hoa.

Mô hình sản xuất hoa cúc thương phẩm

Có 30 hộ nông dân ở phường 7, 8 và 12 tham gia mô hình, tổ chức sản xuất trên diện tích 12 ha: năm 2007 trồng 1,9 ha; năm 2008 trồng 3,8 ha; năm 2009 trồng 6,3 ha.

Nhờ áp dụng đúng quy trình kỹ thuật, cây giống đạt tiêu chuẩn nên các mô hình sản xuất phát triển tốt, ít sâu bệnh. Cây phát triển đồng đều, lúc thu hoạch, chiều cao cây trung bình từ 88-90,4 cm, đường kính thân từ 9,25-10,05 cm. Hoa nở đều, chất lượng tốt, sản lượng bình quân 36 ngàn cành/1.000 m², hoa loại I chiếm 65%, loại II chiếm 35%.

Mô hình sản xuất hoa hồng thương phẩm

Có 30 hộ nông dân tại phường 7, 8, 9 và thị trấn Lạc Dương tham gia, trên diện tích

4 ha: năm 2007 trồng 0,5 ha; năm 2008 trồng 2,9 ha; năm 2009 trồng 0,6 ha.

Nhờ áp dụng đúng kỹ thuật ghép và canh tác nên hầu hết diện tích hoa hồng sau ghép có tỷ lệ sống cao, cây phát triển tốt, ít sâu bệnh. Đến nay, các mô hình đã thu hoạch với sản lượng bình quân hàng tháng 10.600 cành/1.000 m². Sản phẩm hoa đạt chất lượng tốt, hoa loại I chiếm 70%, loại II chiếm 30%.

Kết quả của dự án "Xây dựng mô hình ứng dụng tiến bộ khoa học công nghệ trong sản xuất hoa tại Đà Lạt" đã hình thành các mô hình sản xuất hoa hồng, địa lan và cúc theo các quy trình sản xuất tiên tiến gắn với kỹ thuật thu hoạch, bảo quản, đóng gói sản phẩm đã tăng đáng kể về năng suất, chất lượng hoa, mang lại hiệu quả kinh tế cho các hộ tham gia mô hình, góp phần phát triển ngành hoa của thành phố Đà Lạt.

Thông qua việc đào tạo, tập huấn, chuyển giao kỹ thuật và triển khai xây dựng các mô hình trình diễn, dự án đã giúp nông dân tiếp thu các quy trình kỹ thuật tiên tiến để áp dụng vào sản xuất. Trong thời gian tham gia dự án, các hộ nông dân còn tự đầu tư để nhân rộng các mô hình sản xuất trên diện tích 26 ha hoa cúc, 8 ha hoa hồng và 3 ha hoa địa lan.

Kết quả dự án là cơ sở khoa học cho việc chuyển giao và áp dụng công nghệ cao về sản xuất hoa theo hướng công nghiệp ở quy mô rộng hơn tại Đà Lạt và các vùng phụ cận. ■

HOA VÀ DU LỊCH

TRƯƠNG TRỐ

Liên hiệp các Hội KHKT Lâm Đồng

Một trong những điều thích thú đầu tiên của du khách khi đặt chân đến Đà Lạt là hoa. Hoa nở khắp chốn phố phường, đồi núi. Rất nhiều người yêu thích hoa ở đây, song lại chỉ có ít người biết đầy đủ, cảm nhận được vẻ đẹp riêng và xem hoa như là một món ăn tinh thần không thể thiếu được trong những chuyến du lịch. Tuy nhiên, hoa của Đà Lạt mới chỉ là một sản phẩm phụ trợ, chưa phải là sản phẩm chính, và giá trị nó đem lại cũng không rõ ràng vì chưa thành nhu cầu chủ yếu và cụ thể của một bộ phận du khách.

Vườn hoa thành phố, nơi chuyên sản xuất và trưng bày hoa từ trước ngày Đà Lạt giải phóng, hàng năm cũng chỉ đón mấy trăm ngàn lượt khách, gần bằng số lượng khách của khu du lịch Thung lũng tình yêu. Phân viện Sinh học Đà Lạt (nay là Viện Sinh học Tây nguyên) có vườn sưu tập với 1.000 chậu địa lan và 1.300 chậu phong lan các loại, nhưng sức thu hút du khách đến thăm cũng không nhiều. Khu du lịch Minh Tâm được du khách quan tâm hơn vì có những vườn hồng đầy hoa với những sắc màu rực rỡ. Một vài festival hoa gần đây, thành phố Đà Lạt đã công nhận và giới thiệu 10 vườn hoa đẹp của các nghệ nhân để giới thiệu với du khách, nhưng kết quả cũng không làm vừa lòng những ông chủ đã có công tạo dựng,... Phải chăng Đà Lạt chưa tạo được "cầu" đích thực đối với du khách về sản phẩm hoa của mình?

Đà Lạt được mệnh danh là thành phố hoa, trung tâm sản xuất hoa nổi tiếng của Việt Nam. Hầu hết các loài hoa đẹp ở nhiều quốc gia trên thế giới đều có mặt tại đây. Đà Lạt hiện có trên 400 loài hoa trong nước và nhập nội từ châu Á (Trung Quốc, Nhật Bản, Ấn Độ, Thái Lan), châu Âu (Pháp, Hà Lan, Bỉ), châu Mỹ, châu Phi và châu Úc. Hàng năm sản xuất được 1 tỷ cành hoa (hoa ngắn ngày), và

2 triệu cành lan, xuất khẩu khoảng 10%. Ngoài ra Đà Lạt còn sở hữu nhiều loại hoa quý, có giá trị kinh tế, cảnh quan, môi trường đô thị, nghiên cứu khoa học, dược liệu, nghệ thuật và du lịch,...

Hoa Đà Lạt có thể chia ra các nhóm sau:

Nhóm hoa cắt cành ngắn ngày: Cúc (60 giống), Đồng tiền (20 giống), Cẩm chướng (15 giống), hoa Hồng (10 giống), Glay on (8 giống),...

Nhóm hoa Lan: họ Lan Đà Lạt và vùng phụ cận có trên 290 loài nội địa và trên 300 loài nhập nội, như *Cymbidium*, *Cattleya*, *Vanda*, *Oncidium*, *Dendrobium*, *Phalaenopsis*, *Paphiopedilum*, *Epidendrum*, *Bulbophyllum*, *Phaius* và các loài đã mang tên Việt Nam như: Hồ điệp, Kim điệp, Long tu, Hoàng phi hạc, Kim hải, Vệ hải, Huyết nhung, Tuyết ngọc, Thủy tiên,... Địa lan Đà Lạt đã trở thành nhóm hoa thương phẩm có giá trị cao, phục vụ du lịch rất tốt, nhưng chưa được khai thác hết tiềm năng.

Trong họ Lan, nhóm Địa lan (*Cymbidium*) được nuôi trồng nhiều nhất:

Các giống địa lan nội gồm có: Thanh lan (*Cym. Cyperifolium*), Xích ngọc (*Cym. Dayanum*), Bạch lan (*Cym. Reichb*), Mặc lan (*Cym. Ensifolium Swart*), Bạch hồng (*Cym. Erythrostylum*), Hoàng lan (*Cym. Giganteum*), Hồng lan (*Cym. Insigne Rolfe*), Tử cán (*Cym. Polanei Gagn*),...

Địa lan nhập nội: có khoảng 260 giống được trồng tại Đà Lạt với những giống cũ như Trắng bệt, Xanh thơm, Xanh chiều, Xanh như ngọc, Tím nghĩa, Tím hột, Vàng ba râu, Vàng chùm,... Những giống mới nhập gần đây cũng rất được ưa chuộng như Vàng mít, Vàng trắng, *Golden*, *Cym. Lovely Moon*, *Cym. Khai Loving Fantasy*, *Cym. Lovely Valley*, *Cym. Red Strawberry*,...

Hoa cây xanh đô thị, đường phố: Mai anh đào (*Prunus cerasoides D.Don*), Mimoza (*Acacia podalyriaefolia Cunn.*), Phượng tím (*Jacaranda mimosifolia D.Don*), Muồng hoa đào (*Cassia javanica Linn.*), Móng bò tím (*Bauhinia purpurea L.*), Sau sau (Phong) (*Liquidambar formosana Hance*),... Trong nhóm này, Mai anh đào được xem là cây tạo nên cảnh quan độc đáo cho thành phố Đà Lạt giữa những ngày cuối đông se lạnh. Đó là loài hoa riêng của xứ sương mù, nguồn gốc không phải ở châu Âu như nhiều người lầm tưởng.

Nhóm hoa đại: hoa Quỳ (Dã quỳ), Báo vũ, Me đất, Bìm bìm, Bồ công anh, hoa Mua,... Đối với hoa Quỳ, gần như cả vùng Tây Nguyên đều có. Nhưng Quỳ ở Đà Lạt to, vàng, sáng và đẹp hơn nhiều. Mỗi khi mùa mưa Đà Lạt chấm dứt là hoa Quỳ bùng nở như trái những tấm thảm màu vàng trên các ngọn đồi, ven đường dưới bầu trời xanh trong.

Hoa trong vườn: ngoài những loài hoa được trồng với mục đích cắt cành, Đà Lạt còn có nhiều loại hoa trang trí cho sân vườn như Agapan, Báo vũ, Chuối hoa, Thiên lý, Souci, Marguerite, Thược dược, Bất tử, Vạn thọ, Ánh hồng, Thu hải đường, Kim ngân, Đỗ quyên, Trạng nguyên, Phong lữ, Mãn đình hồng, Bông giấy, Lòng đèn, Pense, Forget me not, Thạch thảo, Cẩm tú cầu, Phù dung, Tường vy,...

Hoa Đà Lạt đã đi vào hầu hết các lãnh vực văn hóa nghệ thuật như thơ, ca, nhạc, họa, phim, ảnh của cả nước. Có những tác phẩm nói về các loài hoa rất thành công khiến nhiều người rất muốn trong đời được một lần tìm gặp để chiêm ngưỡng vẻ đẹp và mua về làm quà tặng bạn bè, người thân,... Nổi tiếng

trong số đó là những điệu nhạc của nhạc sĩ Hoàng Nguyên:

*"Ai lên xứ hoa đào,
Đừng quên mang về một cành hoa,
Cho tôi bớt mơ mộng, chiều
Chiều, nhìn mây trôi xa xa"*

Hay những vần thơ tha thiết của nhà thơ Văn Biền:

*"Đà Lạt ơi, đâu phải chỉ có anh đào màu quỳ
Ta còn nợ cây mimoza, màu hoa vàng vương giả
Và mùa hoa dã quỳ mọc rất đổi hoang sơ"*

Hiện chưa có số liệu điều tra sự ưa thích sản phẩm hoa so với các sản phẩm khác của du khách đến Đà Lạt. Nhưng từ những góc nhìn khác nhau có thể đi đến nhận xét là hoa Đà Lạt rất phong phú nhưng sản phẩm hoa với du lịch Đà Lạt còn rất đơn điệu, nghèo nàn và cũ kỹ.

Những lần tổ chức Festival hoa Đà Lạt là những cuộc đại quảng bá nhưng kết quả còn khá khiêm tốn. Để biến hoa thành sản phẩm thực sự thu hút du khách, còn nhiều việc phải làm - Tại sao chúng ta không xây dựng Vườn hoa thành phố thành một bảo tàng hoa Đà Lạt, có hoa nở bốn mùa để du khách tham quan, thưởng ngoạn. Hay nên chăng tổ chức mời đón du khách lên ngắm hoa Mai anh đào nở vào dịp cuối năm như một ngày hội.

Hoặc có thể tổ chức xây dựng một chợ hoa đúng tầm cỡ, vừa là nơi mua bán hoa, vừa là điểm tham quan của du khách. Chúng ta cũng có thể phát động phong trào tặng hoa cho du khách - hoa Lan là một ví dụ (hoa Lan đạt tiêu chuẩn có thể tươi đẹp trong thời gian từ 2 tuần cho đến một tháng). Hoặc chúng ta tổ chức những tour du lịch chuyên đề về các nhóm hoa, những cuộc thi tìm hiểu về hoa, thi hoa hậu trang phục hoa, đặt tên hoa cho du khách. Tại những mùa du lịch cao điểm, có thể tổ chức thi cắm hoa, thi các chậu hoa kiểng đẹp thường xuyên.

Thế giới hoa đầy bí ẩn, và những người dù tinh tế, nhạy cảm cũng khó nói hết được vẻ đẹp của hoa, đặc biệt là đối với hoa Đà Lạt. Festival hoa Đà Lạt năm 2010 đang đến, chúng ta không thể không quan tâm đến một loại sản phẩm du lịch vừa là vật thể vừa là phi vật thể: **hoa Đà Lạt.** ■

ẨM THỰC VỚI HOA

Hoa là một trong những cái đẹp mà thiên nhiên đã ưu ái ban tặng con người. Ngoài giá trị giải trí, nhiều loại hoa còn là nguyên liệu để chế biến những món ăn ngon, bổ dưỡng. Trong ẩm thực Việt, hoa cũng chiếm một vị trí quan trọng, góp phần xây dựng một nền ẩm thực với những nét đặc sắc riêng.

Nhiều người cho rằng hoa là loại sớm nở, tối tàn, tuổi thọ ngắn nên thành phần dinh dưỡng cũng chẳng bao nhiêu. Tuy nhiên, ngược với suy nghĩ đó, thành phần dinh dưỡng của các loại hoa khá phong phú. Chúng cho ta năng lượng, protein, carbohydrate, chất xơ, calcium, phosphor, sắt, các vitamin B1, B2, PP và C hay beta-carotene,... Ngoài ra, mỗi loại hoa còn có một số lợi ích riêng khác.

Hoa sen

Đầu tiên phải kể đến nghệ thuật ướp trà bằng hoa. Thông dụng nhất là người ta dùng hoa sen để làm hương thơm cho trà. Hương hoa sen được coi là những gì tinh túy nhất của đất trời hội tụ. Từ xa xưa ông bà ta đã coi trà ướp hương sen là một đặc sản quý, chỉ dành cho những người quyền quý trong xã hội. Ngày nay, trà sen vẫn là loại chủ đạo trong các loại trà thơm của Việt Nam.

Hoa sen không dùng để nấu ăn như các loại hoa khác nhưng tách ra từng phần và mỗi phần như nhụy sen, tim sen, ngó sen,... đều có công dụng riêng. Nhụy sen giúp thông thận, cầm máu, tim sen giúp an thần, trị chứng cao huyết áp. Khi ăn hạt sen bạn nên giữ lại lớp lụa bọc bên ngoài vì chúng có tính mát, trị tiêu chảy. Hạt sen giúp bổ tỳ, bổ thận.

Hoa thiên lý

Bạn có thể chế biến nhiều món ăn từ hoa thiên lý. Vị ngọt của hoa thích hợp để nấu các món canh đơn giản với thịt, xương hay chân giò rất ngon. Hoa thiên lý nấu cua cũng là một món ăn khá lạ miệng. Ngoài ra, hoa thiên lý xào thịt bò hay dùng chung với các món lẩu cũng rất đặc sắc.

Hoa thiên lý không chỉ là nguyên liệu để chế biến món ăn mà còn được xem là một bài thuốc. Theo các bài thuốc dân gian, hoa thiên lý rất mát và bổ, trừ được giun kim, giải nhiệt, an thần. Trong thành phần của hoa thiên lý có chất xơ, đạm, các loại vitamin C, B1 và nhiều khoáng chất rất tốt cho sức khỏe.

Hoa chuối

Đây là cách gọi của người miền Bắc, người miền Nam thường gọi là bắp chuối. Hoa chuối thường có màu tím.

Hoa chuối hay được dùng để chế biến các món gỏi, nấu canh chua hoặc làm rau ăn kèm bún bò. Nhiều người còn rán hoa chuối lên để dùng như một món chay. Trong hoa chuối chứa nhiều thành phần dinh dưỡng tốt cho sức khỏe và lợi tiểu.

Hoa kim châm

Loại hoa này không chỉ ăn tươi mà còn có thể phơi khô và bảo quản được trong một thời gian dài. Nếu ăn tươi, hoa hơi giòn, xào với tôm sủ, thịt bò,... khá ngon. Để khô, hoa dai hơn, thích hợp để hầm thuốc bắc chung với nấm, thịt gà,... Theo dân gian, hoa kim châm có vị ngọt, là một vị thuốc giúp lợi tiểu.

Hoa hẹ

Thường được gọi là bông hẹ. Loại hoa này thường xuất hiện trong các bữa ăn hàng ngày bởi vị thơm thanh nhẹ, màu sắc tươi, nhìn món ăn đẹp và dễ chế biến.

Canh bông hẹ đậu hũ ăn giải nhiệt mùa oi bức. Hẹ xào lòng heo, gan tim thêm nghệ, tiêu trị bệnh ho dai dẳng.

Hoa actiso

Khi nhắc đến hoa actiso, mọi người thường nghĩ ngay đến đây là một vị thuốc, một loại trà thanh nhiệt, giải độc.

Thành phần dinh dưỡng của actiso giàu vitamin và khoáng chất. Actiso rất tốt cho hệ tiêu hóa, chúng còn giúp giảm cholesterol và giảm lượng đường trong máu,...

Hoa actiso khi nấu chín có tác dụng bổ dưỡng, tăng cường sinh lực, kích thích tiêu hóa, làm ngon miệng, lợi gan mật, trợ tim, lợi tiểu, chống độc, tăng tiết sữa cho sản phụ (khi hầm với chân giò).

Ngoài ra, actiso cũng có khả năng lọc sạch các độc tố trong gan, làm mát gan, giải nhiệt,... Nhờ công dụng này, actiso làm cho da mịn màng và trở nên tươi sáng hơn. Một số người còn dùng actiso như một loại nước tắm chăm sóc da.

Bông bí dân dã

Một trong những nét ẩm thực riêng của đất phương Nam phải kể đến các món ăn được

chế biến từ loài hoa bí màu vàng của trái bí. Món ăn có vị lạ miệng với một chút bùi bùi, dai dai từ bao lâu nay đã trở thành các món khoái khẩu của nhiều người.

Nói đến các món ăn từ bông bí, đầu tiên phải kể đến món bông bí nhồi thịt. Bông bí sau khi mua về rửa sạch, nên chọn những bông lớn. Thịt nạc xay nhuyễn cùng mộc nhĩ, nấm hương trộn đều, thêm chút hạt nêm, tiêu. Sau đó cho hỗn hợp này nhồi vào bên trong bông bí. Dem bông bí lăn qua hỗn hợp bột chiên giòn và chiên. Thế là bạn đã được món bông bí nhồi thịt đầy quyến rũ. Đơn giản hơn, bông bí được dùng làm món luộc hay xào với thịt,... rất dễ ăn và dễ chế biến.

Mỗi loài hoa lại có những hương vị khác biệt. Có lẽ vì vậy, mà ẩm thực “*cây nhà lá vườn*” từ hoa càng phong phú hơn bao giờ hết. Tuy nhiên, để tránh ngộ độc và đảm bảo giá trị dinh dưỡng, chúng ta chỉ nên ăn các loại hoa quen thuộc. Các loại hoa mà bạn không chắc có thể ăn được, xin đừng thử. ■

(Nguồn: Tổng hợp từ Internet)

CHỢ HOA ĐÀ LẠT ?

(Tiếp theo trang 14)

vận chuyển - nơi tiêu thụ phải nhanh nhất. Với trình độ công nghệ đóng gói, vận chuyển như hiện nay là hoàn toàn không đảm bảo.

Một vấn đề nữa đặt ra là du khách lên Đà Lạt muốn thưởng thức hoa ngoài các nhà vườn, công viên hoa, hoa đường phố, hoa đại,... thì không có điểm nhấn về hoa, không có nơi để nhìn thỏa thuê và mua sắm hoa?

Từ những lý do trên, nên chăng Đà Lạt đang cần có một chợ hoa? Để trả lời vấn đề này và vì những lợi ích chung mà chợ hoa Đà Lạt mang lại, cần thiết tổ chức hội thảo mời các nhà hoạch định chính sách kinh tế, các doanh nghiệp, Ủy ban nhân dân thành phố Hồ Chí Minh cùng xem xét. Giả sử chợ hoa được đặt tại Lâm Đồng thì ở vị trí nào để vừa làm nhiệm vụ chính là thương mại, vừa phục vụ cho tham quan du lịch, đồng thời thuận tiện cả về đường hàng không, đường bộ, đường sắt trong tương lai. Vùng sản phẩm hoa phục vụ

cho chợ tương lai của Lâm Đồng phải chăng chỉ có ở Đà Lạt, Lạc Dương như hiện nay hay cả Đơn Dương, Đức Trọng, Lâm Hà, Di Linh và Bảo Lộc,...? Nếu ý tưởng đúng thì việc triển khai sẽ không khó. Đây là vấn đề lớn, cần phải xây dựng những dự án có sự tư vấn của các chuyên gia giàu kinh nghiệm,... Có được dự án mang tính khả thi cao thì việc chọn chủ đầu tư sẽ không khó. Khi đã có dự án tốt, ta hãy kêu gọi các nhà đầu tư như từ trước tới nay vẫn làm. Kinh nghiệm chợ hoa Côn Minh - Trung Quốc: năm đầu chợ làm xong rất ít nhà đầu tư đến thuê, năm thứ 2 chợ lấp kín được 1/4, năm thứ 3 được 1/2, năm thứ 4 đã lấp đầy.

Để phát triển hơn nữa ngành sản xuất và kinh doanh hoa, thiết nghĩ vấn đề chợ hoa cho Đà Lạt - Lâm Đồng có lẽ đã trở thành bức xúc, nhất là khi Festival hoa Đà Lạt 2010, kỷ niệm 1000 năm Thăng Long - Hà Nội đang đến gần. ■

NHỮNG CÂY HOA LÀM THUỐC

DS. NGUYỄN THỌ BIÊN

MÀO GÀ

Còn có tên là Mông gà, Đuôi lươn.

Tên khoa học: *Celosia cristata* L.

Thuộc họ: Rau dền (*Amaranthaceae*).

Nguồn gốc ở vùng Đông Ấn Độ.

Mô tả: cây thảo, sống dai, thân thẳng, lá cuống dài, dạng bầu dục. Cụm hoa ở đỉnh, dạng khối dài, xoắn lại, phình rộng, mang nhiều hoa nhỏ xếp sát nhau, không cuống, màu đỏ giống như mào gà (Kê quan hoa). Ra hoa vào tháng 7-9. Hạt dẹt, dẹp và nhẵn bóng.

Bộ phận dùng: cụm hoa, hạt, lá.

Thành phần hóa học: cây chứa betanin, một chất nitrogen chứa anthocyanin. Hạt chứa dầu béo.

Công dụng: cụm hoa có vị ngọt, tính mát, có tác dụng tiêu viêm, cầm máu. Thường dùng hạt và hoa sắc uống để làm thuốc cầm máu trong các trường hợp đi lỵ ra máu, trĩ ra máu, thổ huyết, băng huyết, đái ra máu, rong kinh. Còn dùng trị viêm đường tiết niệu. Ngày dùng 10-15 g sắc uống. Nước sắc hoa và hạt dùng rửa mắt đau. Hoa và lá dùng chữa sốt cho trẻ em.

Một số bài thuốc:

- Chữa chảy máu cam, ho ra máu: hoa mào gà, cỏ nhọ nồi, mỗi thứ 15 g sắc uống.
- Chữa trĩ ra máu: hoa mào gà phơi khô, tán nhỏ, mỗi lần 5 g uống với nước trà hàng ngày.
- Viêm đường tiết niệu: hoa mào gà, Thài lài, mỗi thứ 20 g sắc uống hàng ngày.

Ngoài ra, người ta còn dùng Mào gà hoa trắng làm thuốc. Tên khoa học là *Celosia argentea* L. Cùng họ Rau dền. Hoa cây này màu trắng, có chứa dầu béo, tinh bột, vitamin PP. Hạt Mào gà trắng có vị đắng, tính hơi hàn. Tác dụng sáng mắt, tiêu viêm, thu liễm, cầm máu, toàn cây có tác dụng kháng sinh. Chữa đau mắt, ỉa lỏng, lòi dom, huyết áp cao. Dùng 10-15 g sắc uống. Cây để chữa lỵ, viêm đường tiết niệu dùng 30-50 g sắc uống trong ngày.

NHÀI

Còn gọi là Lài.

Tên khoa học: *Jasminum Sambac* (L.) Ait.

Thuộc họ: Nhài (*Oleaceae*).

Nguồn gốc ở Ấn Độ.

Mô tả: cây sống lưu niên, thân thẳng có thể trườn, có lông thưa. Lá có phiến hình xoan, cuống ngắn. Hoa ở ngọn thân, thưa hoa. Hoa màu trắng, thơm. Quả hình cầu, màu đen, 2 ngăn.

Bộ phận dùng: hoa, lá, rễ.

Thành phần hoá học: hoa thơm chính là do chất jasmon. Hoa chứa acid benzoic, hexanal benzoat, acid salicylic, alcol benzyl, linalool, indol, phitol, geranil.

Công dụng: hoa và lá Nhài có vị cay và ngọt, tính mát có tác dụng thanh nhiệt, giải biểu. Rễ có vị cay ngọt, tính mát, hơi có độc. Có tác dụng gây tê, giảm đau, an thần.

Hoa và lá dùng chữa sốt, đau bụng, ỉa chảy, lỵ, mụn nhọt độc. Lá trị bạch đới. Rễ trị mất ngủ, làm giảm đau, điều kinh.

Liều dùng: hoa từ 3-5 g dạng thuốc sắc, hoặc hãm trà uống. Rễ từ 1-1,5 g sắc uống. Dùng ngoài: hoa sắc nước rửa mặt chữa viêm màng mắt. Lá sắc dùng nước trị loét. Người có thai, cơ thể suy nhược không nên dùng. Rễ có độc dùng cẩn thận.

Ngoài cây Nhài trên còn có:

- Nhài nhiều hoa (*Jasminum Multiflorum*). Hoa làm tăng tiết sữa, lợi kinh, đắp mụn nhọt.
- Nhài thon (*Jasminum Lanceolaria Roxb*). Rễ chữa sốt, chữa tê thấp,...
- Nhài leo (*Jasminum Scandens Vahl*). Rễ trị "giời leo". ■

MỘT SỐ ĐỀ TÀI, DỰ ÁN HOA TẠI LÂM ĐỒNG GIAI ĐOẠN 2000-2010

NGUYỄN HỮU NAM

Sở Khoa học và Công nghệ Lâm Đồng

1. Nghiên cứu chọn tạo và phát triển một số giống hoa cắt cành mới có giá trị kinh tế và có tiềm năng xuất khẩu phù hợp với vùng Đà Lạt, Lâm Đồng

Cơ quan chủ trì: Trung tâm Nghiên cứu Khoai tây, rau và hoa Đà Lạt

Thời gian thực hiện: 7/2008 - 7/2011

Mục tiêu: tạo ra một số giống hoa cắt cành mới có giá trị kinh tế cao; xác quyền tác giả của các giống mới được tạo ra theo đúng các quy định hiện hành.

Sản phẩm: giống hoa cúc, cẩm chướng, đồng tiền và glay ơn mới,...

2. Nghiên cứu quy trình tạo phôi vô tính và nhân nhanh lan hồ điệp

Cơ quan chủ trì: Viện Sinh học Tây Nguyên

Thời gian thực hiện: 6/2007 - 12/2009

Mục tiêu: xây dựng và hoàn thiện quy trình kỹ thuật tiên tiến là tạo phôi vô tính và nhân nhanh giống invitro lan hồ điệp nhằm cung cấp số lượng lớn cây giống chất lượng tốt trong thời gian ngắn.

Sản phẩm: 4.000 cây giống 3 tháng tuổi, quy trình nhân giống cây lan hồ điệp, quy trình tạo phôi vô tính.

3. Xây dựng mô hình ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật sản xuất hoa thương phẩm vùng đồng bào dân tộc huyện Đức Trọng - Lâm Đồng

Cơ quan chủ trì: phòng NN&PTNT huyện Đức Trọng

Thời gian thực hiện: 7/2008 - 7/2010

Mục tiêu: xây dựng mô hình sản xuất một số loài hoa cắt cành giúp cho bà con đồng bào dân tộc có điều kiện tiếp thu ứng dụng triển khai và nhân rộng mô hình; tổ chức sản xuất tiêu thụ hoa thương phẩm cho bà con.

Sản phẩm: mô hình sản xuất hoa glay ơn, cúc thương phẩm; kỹ thuật trồng, ươm giống, chăm sóc, thu hoạch, bảo quản, đóng gói sản phẩm; đào tạo, tập huấn chuyển giao kỹ thuật cho 10 kỹ thuật viên và 250 lượt nông dân.

4. Xây dựng mô hình ứng dụng tiến bộ KHCN trong sản xuất hoa tại Đà Lạt

Cơ quan chủ trì: Trung tâm Ứng dụng khoa học và công nghệ Lâm Đồng

Thời gian thực hiện: 2007-2009

Mục tiêu: áp dụng tiến bộ KHCN vào sản xuất giống hoa và hoa cắt cành thương phẩm nhằm nâng cao năng suất, chất lượng sản phẩm; tổ chức lại sản xuất nhằm thay thế tập quán sản xuất hoa truyền thống, hình thành vùng sản xuất hoa theo hướng công nghiệp tại Đà Lạt; mở rộng và tạo lập thị trường tiêu thụ hoa Đà Lạt theo hướng ổn định.

Sản phẩm: mô hình sản xuất cây giống địa lan, cúc và chồi ghép hoa hồng; mô hình sản xuất hoa địa lan, hoa cúc, hoa hồng thương phẩm; đào tạo cán bộ kỹ thuật.

5. Nghiên cứu công nghệ và thiết kế, chế tạo hệ thống nhà lưới, nhà màng polymer phù hợp với các vùng sinh thái tại Đà Lạt, Đơn Dương, Đức Trọng - Lâm Đồng

Cơ quan chủ trì: Trường Đại học Nông Lâm Tp. HCM

Thời gian thực hiện: 8/2006 - 3/2009

Mục tiêu: nghiên cứu công nghệ và thiết kế, chế tạo hệ thống nhà lưới, nhà màng polymer phù hợp với các vùng sinh thái tại Đà Lạt, Đơn Dương, Đức Trọng - Lâm Đồng.

Sản phẩm: bảng mô tả tình hình nhà màng, nhà lưới hiện nay tại Đà Lạt; bảng tổng kết các kết quả khảo sát các mô hình nhà lưới, nhà màng tại Đà Lạt; mô hình nhà lưới, nhà màng cho vùng Đà Lạt, Đơn Dương, Đức Trọng; mô hình lý thuyết.

6. Nghiên cứu chọn lọc và phát triển một số loài lan rừng có triển vọng phục vụ công tác nhân giống, lai tạo và bảo tồn nguồn gen đặc hữu, quý hiếm của Lâm Đồng

Cơ quan chủ trì: Viện Sinh học Tây Nguyên

Thời gian thực hiện: 2006-2007

Kết quả: thu thập và trồng được 820 chậu, giò lan của 209 loài.

- Định tên khoa học 190 loài trên 209 loài thu thập. Xác định được 3 loài mới công bố của Việt Nam và thế giới là: *Calanthe duyana* Aver., *Platanthera epiphytica* Aver. et *Efimov*, *Corybas annamensis* Aver. Trong 37 loài đặc hữu quý hiếm của Việt Nam có 20 loài chỉ thấy ở Lâm Đồng.

- Xác định được 73 loài lan rừng có triển vọng

phục vụ công tác nhân giống. Các loài lan thu thập được ngoài tự nhiên đem về trồng tại vườn đều sống, phát triển tốt và có khả năng ra hoa với điều kiện khí hậu Đà Lạt.

- Bước đầu nghiên cứu quy trình nhân giống một số loài lan rừng. Lai tạo và gieo hạt trong ống nghiệm.

7. Xây dựng quy trình trồng địa lan theo hướng kiểm soát an toàn dịch bệnh tại Đà Lạt

Cơ quan chủ trì: Trường Đại học Nông Lâm Tp. HCM

Thời gian thực hiện: 6/2006 - 6/2008

Kết quả: xây dựng các quy trình giúp nhà vườn nhận diện một số triệu chứng bệnh chính trên địa lan nhằm tác động kịp thời ngăn chặn sự bùng phát bệnh hại.

- Xây dựng quy trình xử lý giá thể sạch bệnh và công thức giá thể hợp lý; quy trình bón phân và dinh dưỡng cho cây địa lan theo các độ tuổi; quy trình xử lý thuốc hóa học và sinh học nhằm hạn chế sự phát sinh và gây hại của tác nhân vi sinh vật; xác định danh mục côn trùng gây hại và biện pháp phòng trừ; quy trình phát hiện nhanh tác nhân gây bệnh là vi khuẩn, nấm và virus.

8. Nghiên cứu công nghệ xử lý bảo quản và đóng gói cho một số loại hoa cắt cành tại Đà Lạt phục vụ nội tiêu và xuất khẩu

Cơ quan chủ trì: Phân viện Cơ điện nông nghiệp và Công nghệ sau thu hoạch

Thời gian thực hiện: 2006-2007

Kết quả: xây dựng được quy trình xử lý, bảo quản và đóng gói 5 loại hoa cắt cành; Bảng hướng dẫn chỉ số sau thu hoạch đối với hoa hồng, cúc, cẩm chướng, lily và địa lan; Phân lập nấm bệnh

trên 5 loại hoa trên thì chủ yếu là nấm mốc như: *Aspergillus. Sp, Penicilium. Sp, Fusarium. Sp.*

9. Nghiên cứu tác nhân gây bệnh và các biện pháp phòng trừ bệnh thối củ trên cây địa lan tại Đà Lạt - Lâm Đồng

Cơ quan chủ trì: Trường Đại học Nông Lâm Tp. HCM

Thời gian thực hiện: 4/2004 - 4/2006

Kết quả: xác định tác nhân gây bệnh thối củ, chết cây địa lan gồm 7 loại nấm, 3 loại vi khuẩn và 3 loại virus; Xác định quy luật phát sinh và phát triển bệnh chết cây địa lan phụ thuộc vào ẩm độ và lượng mưa trong năm với đỉnh cao của bệnh là vào tháng 7, 8, 9 hàng năm; Xây dựng các mô hình phòng trừ tổng hợp bệnh chết cây; Xác định công thức giá thể cho địa lan theo từng giai đoạn phát triển.

10. Nghiên cứu sản xuất giá thể tổng hợp phục vụ trồng hoa lan và các loại hoa cảnh có giá trị kinh tế ở Lâm Đồng

Cơ quan chủ trì: Viện Nghiên cứu hạt nhân

Thời gian thực hiện: 6/2003 - 6/2005

Mục tiêu: nghiên cứu sản xuất các giá thể tổng hợp từ các phụ phế phẩm nông nghiệp sẵn có tại địa phương bằng công nghệ sinh học để trồng lan, hồng môn và các loại hoa cảnh có giá trị nhằm thay thế thân cây dớn; góp phần phát triển nuôi trồng lan và các loại cây cảnh phục vụ xuất khẩu; áp dụng các kết quả nghiên cứu khoa học vào thực tế sản xuất nhằm tăng năng suất, chất lượng hoa, hạn chế nạn phá rừng, cải tạo môi sinh và nâng cao hiệu quả kinh tế - xã hội.

Sản phẩm: quy trình công nghệ; giá thể tổng hợp 75 tấn; giá thể tổng hợp thái chậm 3,5 tấn trong 2 năm 2003, 2004. ■

HỌP THƯ CỘNG TÁC VIÊN

Trong thời gian qua, Bản tin Thông tin Khoa học Công nghệ Lâm Đồng đã nhận được các tin, bài viết của tác giả: Phan Bồn, Nguyễn Trang Nhã, Lê Đình Trọng, Hoàng Thị Sâm, Bùi Thị Bích Vân, Phan Công Du, Chu Bá Nam, Phan Quán, Trương Thị Minh Phương, Quỳnh Liên,...

Ban biên tập chân thành cảm ơn sự cộng tác nhiệt tình của các cộng tác viên. Tin, bài các bạn gửi đến, chúng tôi sẽ xem xét và sắp xếp để sử dụng phù hợp với mục tiêu của Bản tin vào thời gian thích hợp.

Bản tin Thông tin Khoa học và Công nghệ Lâm Đồng số 1/2010 tập trung vào chủ đề **Mừng năm mới 2010**. Rất mong sẽ tiếp tục nhận được nhiều tin, bài cộng tác của các bạn.

Địa chỉ liên hệ:

Phòng Thông tin và Thống kê khoa học công nghệ

Sở Khoa học và Công nghệ Lâm Đồng

35 Trần Hưng Đạo - Đà Lạt

Điện thoại: 063.3833163 Fax: 063.3824941

Email: tapsan@dalat.gov.vn

MỘT SỐ HÌNH ẢNH HOẠT ĐỘNG CỦA SỞ KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ LÂM ĐỒNG

Hội thảo thương hiệu và Lễ trao giấy chứng nhận đăng ký nhãn hiệu cho một số sản phẩm địa phương

Kiểm tra thực tế mô hình thâm canh tổng hợp vườn cà phê với tây tại thị xã Bảo Lộc

Hội thảo ứng dụng mô hình tiết kiệm năng lượng tại Lâm Đồng

Chương trình

FESTIVAL HOA ĐÀ LẠT 2010

Chương trình về Hoa

Những không gian hoa

Thời gian: 31/12/2009 - 06/01/2010

Địa điểm: Không gian hoa (KGH) hồ Xuân Hương; KGH Đức Trọng - Đường cao tốc - Sân bay Liên Khương; KGH Hồ Tùng Mậu - Trần Quốc Toản - Công viên Xuân Hương; KGH và cây cảnh ốc đảo Bích Câu; Phố hoa Lê Đại Hành; KGH Khu biệt thự đường Trần Hưng Đạo

Hội thi Cắm hoa

Thời gian: 8h00, 31/12/2009

Địa điểm: Đường Nguyễn Thị Minh Khai

Nội dung: Hội thi cắm hoa; Biểu diễn cắm hoa nghệ thuật; Bình hoa kỷ lục do 1.000 khách tham quan thực hiện

Triển lãm hoa và cây cảnh quốc tế

Thời gian: 8h00, 01 - 04/01/2010

Địa điểm: Vườn hoa Tp. Đà Lạt

Nội dung: Trưng bày, triển lãm hoa, cây cảnh Việt Nam và quốc tế; Bán các sản phẩm hoa, thiết bị, vật tư ngành hoa; Giao dịch, hợp tác đầu tư về hoa Đà Lạt

Phiên chợ hoa Đà Lạt 2010

Thời gian: 8h00, 02 - 04/01/2010

Địa điểm: Đường Nguyễn Thái Học

Nội dung: Giới thiệu và bán hoa; Chương trình Hoa xuống phố; Hoa và du khách

Lễ khai mạc Festival hoa Đà Lạt 2010

Thời gian: 20h00, 01/01/2010

Địa điểm: Sân khấu hồ Xuân Hương - Đường Yersin

Nội dung: Cảnh mở "Thăng Long - Thành phố rồng bay"; Tôn vinh hoa và nghề trồng hoa Đà Lạt; Trình diễn xe hoa; Cảnh diễn "Hoa Đà Lạt, sắc màu xứ lạnh"; Pháo hoa nghệ thuật

Hội thảo chuyên đề hoa Đà Lạt

Thời gian: 8h00, 03/01/2010

Địa điểm: Khách sạn Sài Gòn - Đà Lạt

Nội dung: Phát triển các làng hoa Đà Lạt; Ứng dụng khoa học kỹ thuật, sản xuất hoa chất lượng cao; Hoa và du lịch

Chương trình Văn hóa Thể thao

Hội chợ thương mại quốc tế

Thời gian: 31/12/2009 - 06/01/2010

Địa điểm: Trung tâm Văn hóa tỉnh Lâm Đồng

Đà Lạt - Điểm hẹn tình yêu

Thời gian: 31/12/2009 - 01/01/2010

Địa điểm: Khu du lịch Thung lũng tình yêu, Công viên Yersin, Vườn hoa Tp. Đà Lạt

Nội dung: Đà Lạt, nơi gặp gỡ của tình yêu; Đêm giao thừa hoa hồng; Đêm tháng hoa tình yêu

Ngày hội xe đạp đôi

Thời gian: 8h30, 02/01/2010

Địa điểm: Khu vực hồ Xuân Hương

Nội dung: Diễu hành xe đạp đôi, thi trang trí hoa xe đạp đôi; Giải đua xe đạp đôi

Giải Golf Đà Lạt mở rộng

Thời gian: 8h00, 02 - 03/01/2010

Địa điểm: Sân Golf Đà Lạt

Giải leo núi chinh phục Langbiang

Thời gian: 7h00, 03/01/2010

Địa điểm: Khu du lịch Langbiang

Nội dung: Giải leo núi phong trào

Biểu diễn Điều bay

Thời gian: 8h00, 03 - 04/01/2010

Địa điểm: hồ Xuân Hương

Nội dung: Biểu diễn điều bay; Cổ động Festival hoa và thả khói màu; Thả dù hoa may mắn

Gala âm nhạc "Những ngôi sao trẻ"

Thời gian: 14h00 - 23h00, 03/01/2010

Địa điểm: Sân khấu hồ Xuân Hương

Nội dung: Diễu hành xe cổ hoa và nghệ sĩ; Gặp gỡ các fan hâm mộ; Đêm Gala âm nhạc

Đêm hội Rượu Vang

Thời gian: 15h00 - 22h00, 04/01/2010

Địa điểm: Đường Yersin

Nội dung: Con đường rượu Vang thế giới; Dạ vũ đường phố

